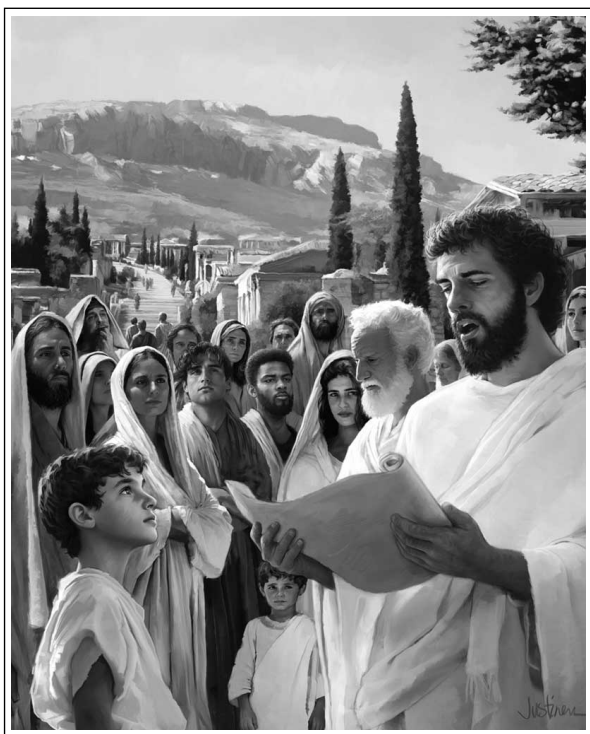

Prva i Druga poslanica
Korinćanima

Adenilton T. de Aguilar

Pouke iz Biblije — Priručnik za učitelje
Srpanj, kolovoz i rujan 2026.

Sadržaj

1. Pavlova služba u Korintu
2. Poruka križa
3. Jedinstvo u Kristu
4. Grijeh u crkvi
5. Sve na slavu Bogu
6. Duhovni darovi
7. Portret ljubavi
8. Sila Kristovog uskrsnuća
9. Služba poticana ljubavlju
10. Autentična kršćanska služba
11. Kršćansko upravljanje i misija
12. Suočavanje s lažnim učiteljima
13. Milost, ljubav i zajedništvo

POUKE IZ BIBLIJE — Priručnik za učitelje — 3/2026.

*Nakladnik: ZNACI VREMENA, Prilaz Gjure Deželića 77, 10000 Zagreb, Hrvatska • Odgovorni urednik: Neven Klačmer • Urednik: Mario Šijan
• Prijevod: Dušan Skakić • Lektura: Marijan Malašić •
Korektura: Ljiljana Đidara • Tiskano u uredu nakladnika*

Pavlova služba u Korintu

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Djela 18,9.10.

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 1,1-3; Djela 18,4-10.

Uvod

Nedavno objavljena karikatura prikazuje krupnu stariju gospođu koja sjedi u liječničkoj ordinaciji. Liječnik ima zaprepašten izraz lica. Natpis ispod karikature glasi: “Doktore, ja sebe vidim kao vitku šesnaestogodišnjakinju i smatram duboko uvredljivim to što tvrdite da moja težina u mojim godinama ugrožava moje zdravlje.”

Kao što ova karikatura duhovito pokazuje, način na koji sebe doživljavamo ključni je dio našeg identiteta. Osobe koje se muče sa svojim identitetom, teško će ispuniti svoju svrhu ili misiju u životu.

Pouka za ovaj tjedan uvodi nas u dvije misijske usmjerene knjige Novog zavjeta — Prvu i Drugu poslanicu Korinćanima. Također se upoznajemo sa samim autorom, Pavlom, a posebno s njegovom misijom i svrhom obraćanja Korinćanima.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

Osim uvoda u povijesni kontekst crkve u Korintu i način na koji je ona osnovana, ova će se pouka usredotočiti na sljedeća pitanja i teme:

1. **Kulturološki i povijesni kontekst.** Razmotrit ćemo važne kulturološke i povijesne čimbenike koji su važni za proučavanje poslanica upućenih Korinćanima.

2. **Strateška služba.** Kakva je bila Pavlova strategija za službu u Korintu? U potrazi za odgovorom na ovo pitanje, razmotrit ćemo Pavlovu misijsku strategiju u Korintu unutar okvira rane kršćanske crkve.

3. **Identitet.** Identitet je ključan za misiju. Valja ponoviti da će se osobe koji se muče sa svojim identitetom također mučiti s ispunjenjem svoje misije. Naša rasprava o identitetu nastojat će odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Zašto se Pavao predstavljao kao apostol?
- Kakvu ulogu identitet igra u misiji?

c. Kakvu je vrstu identiteta imala crkva u Korintu?

d. Na koji način možemo očuvati kršćanski identitet u svijetu u kojem se cijene drugačije vrijednosti i ideali?

DRUGI DIO: Komentar

1. Kontekst: Prva poslanica Korinćanima jedna je od dužih poslanica u Novom zavjetu. Slično Poslanici Rimljanima, i ona se sastoji od 16 poglavlja, s ukupno 433 retka. To je pastoralno pismo upućeno nedavno osnovanoj crkvi koja se suočava sa značajnim etičkim i teološkim pitanjima, kao i s problemima u međuljudskim odnosima. Pavao se jasno predstavlja kao pisac Prve poslanice Korinćanima (1. Korinćanima 1,1), a u 1. Korinćanima 16,21 on spominje i pozdrav napisan vlastitom rukom. Druga poslanica Korinćanima je kraća (13 poglavlja, s ukupno 257 redaka) i sadrži mnogo više osobnih podataka o apostolu Pavlu. Ta poslanica sveobuhvatno opisuje apostolovo razumijevanje vlastite apostolske službe. Neki su koristili latinski izraz *apologia pro vita sua* ("odbrana vlastitog života"), kao prikladan naziv za sadržaj i srž Druge poslanice Korinćanima (vidi: Leland Ryken i Philip Graham Ryken, *2 Corinthians: Introduction u The Literary Study Bible: ESV*, Wheaton, IL: Crossway Bibles, 2007., str. 1715). U ovoj poslanici Pavao brani svoju apostolsku službu od pojedinih klevetnika u korintskoj crkvi i daje primjer kako bi kršćanin trebao živjeti i obavljati službu.

Prepiska između Pavla i mlade crkve u Korintu predmet je stručnih rasprava. Čini se da je Prva poslanica Korinćanima odgovor na neka pitanja koja su Pavlu bila poslana poštom (vidi, na primjer, 1. Korinćanima 7,1) — možda kao odgovor na raniju apostolovu poslanicu koja više ne postoji, a koja se vjerojatno spominje u 1. Korinćanima 5,9. Postoji mogućnost da je nakon te prve poslanice bilo još nekoliko razmjena pisama između Pavla i kršćanske zajednice u Korintu koja nam danas više nisu dostupna.

Pretpostavlja se da su te razmjene prethodile Drugoj poslanici Korinćanima, koja je sada dio našeg biblijskog kanona. Prva poslanica Korinćanima napisana je oko 55. godine u Efezu (usporedi: "Prva poslanica Korinćanima" u "1 Corinthians" in *Andrews Bible Commentary*, ur. Angel Manuel Rodriguez et al., Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022., str.1613), dok je za Drugu poslanicu Korinćanima vjerojatniji datum pisanja 56. godina.

2. Strateška služba u Korintu: Pavlova služba u Korintu opisana je u Djelima 18. Apostol Pavao je tamo služio više od osamnaest mjeseci. Rimljani su uništili antički grad Korint 146. godine, a Julije Cezar ga je

ponovno izgradio 44. godine kao rimsku koloniju. Korint je ubrzo postao značajno političko i gospodarsko središte, strateški smješteno u istočnom dijelu Rimskog Carstva. Njegove dvije luke, Kenhreja na istoku i Lahaion na zapadu, pružale su sigurnu kopnenu vezu između Egejskog i Jonskog mora. Kontrola nad ovim dvjema lukama, kao i nad putem koji je presijecao šest kilometara široku prevlaku, omogućila je Korintu da ubire poreze na trgovinu koja se odvijala u smjerovima sjever-jug i istok-zapad (usporedi: Jerome Murphy-O'Connor, "Corinth", u *The New Interpreter's Dictionary of the Bible*, ur. K. Doob Sakenfeld, Nashville: Abingdon, 2006., sv. 1, str. 732–735).

Grad je nudio velike ekonomske mogućnosti, a prilike za uspon na društvenoj ljestvici privlačile su ljude mnogih nacionalnosti. Budući da se radilo o razmjerno mladom gradu, Korint je bio manje pod utjecajem drevnih običaja i samim tim otvoreniji za nove ideje. Rim je odredio ovaj grad za prijestolnicu pokrajine Ahaje, čime je bilo posebno naglašeno njegovo političko značenje. Pavlova strateška odluka da uloži više od osamnaest mjeseci svojega života u službu u Korintu pruža nam pravi primjer njegovog dobro osmišljenog planiranja misije.

Pavlova služba u Korintu pratila je već oprobani model. Ugostili su ga Akvila i Priscila, obraćenici na kršćanstvo iz judaizma koji su morali napustiti Rim na osnovi Klaudijevog proglasa o protjerivanju svih Židova iz grada (Djela 18,2). Akvila i Priscila su također bili šatorari (Djela 18,3). Strateški, Pavao je subotom prvo posjećivao sinagogu (Djela 18,4) i usmjeravao svoj nauk — kada bi bio pozvan da čita tjedne odlomke iz Tore — na život, smrt i uskrsnuće Isusa Krista (Djela 18,5).

Prikazujući ispravno tumačenje dobro poznatih mesijanskih tekstova, Pavao je uspješno zadobivao židovske članove zajednice na poznatom tlu. Međutim, Pavlovo tumačenje i propovijedanje često je izazivalo sukobe i napetosti tijekom njegovih misionarskih putovanja, što ga je u Korintu navelo da preusmjeri svoju pozornost na one "koji su se bojali Boga". To su bili neznabošci koji su često prihvaćali židovski nauk, ali nisu bili prozeliti (vidi Matej 23,15). Djela 18,7 izvještavaju da je Pavao propovijedao u kući Justa, koji sam nije bio Židov, ali mu se kuća nalazila kraj same sinagoge. Među mnogima koji su bili osvjedočeni Pavlovim propovijedanjem bio je i Krisp, starješina sinagoge, zajedno s cijelim svojim domom (Djela 18,8).

3. Važnost identiteta: Identitet oblikuje naša vjerovanja, naše razumijevanje povijesti, kao i naš vlastiti osjećaj postojanja. Nakon iskustva na putu u Damask (Djela 9), Pavlov identitet bio je usidren Božjem pozivu da slijedi Isusa i da bude apostol (izašlanik i glasnik) Isusa Krista. Pavao, zajedno sa svojim suautorom Sostenom, započinje svoju

prvu poslanicu korintskoj crkvi tvrdeći da je “pozvan voljom Božjom za apostola Isusa Krista” (1. Korinćanima 1,1; usporedi 2. Korinćanima 1,1). Grčki glagol *apostelein*, koji znači “poslati”, osnova je imenice *apostolos*, koja se — začudo — rijetko koristi u grčkoj književnosti izvan Novog zavjeta. Upotreba razmjerno rijetke riječi za označavanje ključne službe u ranoj kršćanskoj crkvi možda je bila svjestan pokušaj da se prenese temeljno značenje službe apostola, kao i jedinstvena funkcija onih koji su poslani, a kojih je, uključujući i Pavla, bilo više od Dvanaestorice, kao što pokazuje Rimljanima 16,7: “Pozdravite Andronika i Junija, moje sunarodnjake i sudrugove u sužanjstvu! Oni su ugledni apostoli i postali su već prije mene kršćanima.”

Pavlov identitet ukorijenjen je u trima područjima: (1) u iskustvu njegovog pozivanja u službu, kada je vidio uskrsllog Gospodina (1. Korinćanima 15,8.9; Galaćanima 1,15.16); (2) u njegovoj punomoći koju je dobio od Boga da propovijeda Evanđelje (Galaćanima 1,1; usporedi Djela 9,15); (3) u plodovima njegove apostolske službe, koje predstavljaju obraćenici i nove crkve (1. Korinćanima 9,2). Knjiga Djela apostolska iznosi niz Pavlovih svjedočanstava koja iznova govore o njegovom pozivu, punomoći i plodovima, naglašavajući važnost ovih elemenata za njegovu službu. Iako on priznaje svoje vrsno obrazovanje “kraj nogu” poznatih teologa, kao i svoje članstvo u vrlo strogoj farizejskoj sljedbi, njegov identitet nije zasnovan na ugledu i dostignućima, već na njegovom susretu s Isusom Kristom.

Čini se da je pitanje identiteta također bilo važno pitanje u novoosnovanoj korintskoj crkvi. Pavao oštro reagira na vijesti da u zajednici postoji podjela u kojoj se ljudi sada snažno svrstavaju uz nekoliko različitih kršćanskih vođa. Pavao podsjeća svoje čitatelje da su oni prije svega Kristovi sljedbenici, a ne sljedbenici Pavla, Apolona ili Petra (1. Korinćanima 1,10-12). Njegova argumentacija u prilog jedinstvu crkve zasnovana je na nedjeljivom Kristu, na Njegovoj žrtvi i spasonosnoj milosti (1. Korinćanima 1,13). Pitanju identiteta u korintskoj crkvi vratit ćemo se opširnije u nekoj od sljedećih pouka.

TREĆI DIO: Primjena

Mnoge tvrtke danas troše mnogo vremena i novca na stjecanje ugleda i vlastitu prepoznatljivost. One shvaćaju da im u konkurentnom poslovnom okruženju jednostavno nastavljanje onoga što su dosad radile ne jamči opstanak. Potrebna im je jasna vizija o tome tko su i koje jedinstvene potrebe tržišta mogu zadovoljiti. Čini se da je i Pavlu bila dobro poznata važnost identiteta.

1. U svojem razredu razgovarajte o Pavlovom doživljavanju sebe kao apostola. Što je takav identitet značio i kakvo je pravo on imao to zvanje primijeniti na sebe? Kako je njegovo apostolstvo utjecalo na njegovu životnu svrhu i misiju?

2. Razmislite i porazgovarajte o tome na koji nam način naš identitet kao pojedinaca i zajednice adventističkih kršćana može pomoći da otkrijemo i zadovoljimo potrebe našeg društvenog okruženja.

3. Crkva u Korintu bila je jedinstvena mješavina kultura. Većina vjernika nije imala židovsko podrijetlo. Oni se nisu mogli identificirati kao židovski ogranak ili sljedba. Taj nedostatak jasnog identiteta leži u osnovi mnogih problema kojima se Pavao bavi u korintskoj crkvi. U svojem razredu razgovarajte o odnosu između identiteta i ponašanja. Zašto poznavanje našeg identiteta, odakle dolazimo i kamo idemo utječe na ono što radimo i kako živimo?

4. Na kraju, kako možemo očuvati naš kršćanski identitet u svijetu u kojem se naglašavaju neke druge vrijednosti i ideali?

Poruka križa

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 1,18.

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 1,17-31.

Uvod

Kada se suočite s gorostasnim zidom plamena usred šumskog požara, vaša prva misao vjerojatno ne bi bila da na tu ionako krajnje opasnu situaciju dodate još vatre. Koliko god taj postupak djelovao suludo, vatrogasci često čine upravo to. Da bi nastavila gorjeti, vatri su potrebni kisik i gorivo, poput suhe vegetacije ili zapaljivih tvari. Ako se prekine dotok kisika ili opskrba gorivom, požar se može staviti pod nadzor. Vatrogasci se često koriste ovom tehnikom, poznatom kao “protuvatra” (“protupožar”), kako bi zaustavili ili preusmjerili stihiju.

Borba protiv vatre vatrom djeluje protivno razumu, pa čak i bezumno, kada ste suočeni s vatrenim zidom koji hita prema naselju. Pa ipak, kad se izvede pravilno i pomno, ova strategija može unijeti promjenu između opstanka i potpunog uništenja u pepelu.

Na sličan način Pavlovo uzdizanje Kristove žrtve na križu išlo je nasuprot općem razumijevanju njegovog vremena. U uvodu svoje prve poslanice korintskoj crkvi, Pavao kršćansku poruku o križu suprotstavlja kulturi toga doba — većini nas koji živimo u zapadnom ili pretežno kršćanskom okruženju to je teško u potpunosti razumjeti. Većina nas odrasla je u svijetu u kojem su križevi na crkvama ili na javnim mjestima postali uobičajeni simbol kršćanstva i spasenja.

Međutim, za većinu ljudi koji su živjeli u grčko-rimskom svijetu u prvom stoljeću, križ je značio okrutnu smrt, surovu kaznu i apsolutnu sramotu.

Ipak, nasuprot tadašnjem općeprihvaćenom mišljenju, Pavao je poučavao da je Evanđelje Isusa Krista Božja sila onima koji ga prihvate (1. Korinćanima 1,18).

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

Pouka za ovaj tjedan ističe nekoliko važnih tema:

1. **Poruka križa.** Križ je Božji iznenađujući i sveobuhvatni odgovor na problem grijeha. On je temelj Evanđelja koje su Pavao i ostali apostoli propovijedali ljudima koji su imali radikalno drugačiji pogled na svijet.

2. **Prava mudrost.** Mudrost je bila ključni element grčke filozofije i glavna tema različitih filozofskih škola. Pavlova upotreba ovog izraza u oštroj je suprotnosti s njegovom upotrebom u grčkoj filozofiji i lakše se povezuje s razumijevanjem mudrosti u Starom zavjetu.

3. **Križ: ludost ili put povratka kući.** Križ postaje kamen spoticanja ili ludost onima koji slušaju o njemu, a da nisu prihvatili Onoga koji je na njemu visio. Isus je umro na križu kako bi svijetu ponudio oprost, preobražavajuću milost i put povratka kući — k Bogu koji ulaže sve kako bi spasio svoja zalutala stvorenja.

DRUGI DIO: Komentar

1. **Kontekst:** Helenistički koncept mudrosti (*sofia*) u novozavjetnom razdoblju uzdizao je mudrost i teorijsko znanje iznad praktičnih vještina. Filozof je bio "ljubitelj mudrosti", netko tko razumije i širi znanje o materijalnom svijetu i o ljudskom iskustvu. Istina se mogla urediti u opći sustav koji bi pomogao u tumačenju svijeta. U to vrijeme postojao je popriličan broj različitih grčkih filozofskih škola s posebnim naglascima, ali sve su one bile usredotočene na promatranje, razum, logiku i intelektualne argumente, iako nisu bile lišene ni etičkih preokupacija.

Treba razlikovati šest glavnih grčko-rimskih filozofskih škola, uključujući Pitagorinu školu; školu Platona i njegovih nasljednika; Aristotelovu peripatetičku školu; Epikurovu školu koja je kao ideal isticala duševni mir (*ataraksija*); cinike (koji su naglašavali jednostavnost i slobodu od društvenih običaja); i stoičku školu, koja je u novozavjetno vrijeme bila poznata kao rimski stoicizam i postala najutjecajnija filozofska škola toga doba (vidi: John T. Fitzgerald, "Greco-Roman Philosophical Schools", u *The World of the New Testament*, ur. Joel B. Green i Lee Martin McDonald, Grand Rapids: Baker Academic, 2013., str. 135—148).

U Starom zavjetu mudrost nije ograničena na znanje ili integraciju znanja u koherentan sustav; ona zapravo opisuje sposobnost osobe da ispravno koristi znanje koje je u odnosnoj vezi s Bogom. Ovo znanje je, dakle, bogomdano i rezultira donošenjem etičkih, to jest "dobrih" (što odjekuje jezikom stvaranja) odluka. U Postanku 31,1-5 upotrijebljena su tri ključna izraza za mudrost — *hokmah* ("mudrost"); *binah* ("razboritost/inteligencija/razum"); i *daat* — ("znanje") — kojima se opisuje božanski podarena vještina umjetniku Besalelu za izradu Šatora sastan-

ka i njegove opreme. Upotreba ovih izraza u ovom specifičnom kontekstu pomaže nam da razumijemo da je mudrost u Starom zavjetu praktična i da nadilazi puki intelektualni napor.

Starozavjetni pisci postavljaju važna pitanja o Božjoj pravednosti i načinu na koji ljudi mogu steći istinsku mudrost, iako priznaju da sva naša pitanja, kao i naša potraga za mudrošću, neće uvijek dovesti do jasnih odgovora (na primjer Izreke 20,24; Job 28,20.21). Mudrosna književnost u Starom zavjetu obuhvaća Knjigu o Jobu, Izreke, Propovjednika i odabrane mudrosne psalme (na primjer Psalam 37, 49 i 73).

Otkriće značajnog broja mudrosne književnosti koja naglašava znaenje među spisima kumranske zajednice (*Khirbet Qumran*) iz prvog stoljeća pr. Kr. (poznatih i kao *Svitci s Mrtvog mora*), osvjetljava činjenicu da su rasprave o mudrosti bile važan čimbenik intelektualnih i filozofskih rasprava unutar židovskih zajednica prije dolaska Mesije u Palestinu (vidi J. I. Kampen, "Wisdom Literature at Qumran", in *Dictionary of New Testament Background: A Compendium of Contemporary Biblical Scholarship*, ur. C. A. Evans i Stanley E. Porter, Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2000., str. 1263—1268).

2. Bezumlje i mudrost: Nakon uvodnih pozdrava, zahvalnosti i poziva na jedinstvo, Pavao svoju poruku mladoj crkvi u Korintu započinje osvrtnom na bezumlje i mudrost. Riječi iz 1. Korinćanima 1,18-31 retorički su vrhunac Novog zavjeta. Pavlova osnovna misao upućena Korinćanima pokazuje da je "govor o križu" nekima ludost, dok drugima predstavlja spasonosnu Božju silu (1. Korinćanima 1,18). Ovo je značajan paradoks jer ukazuje na ono što Pavao ističe u kasnijim poglavljima — ljudska slabost je zapravo prilika da Bog pokaže svoju snagu.

Ostatak odlomka iznosi niz kontrasta između mudrog i ludog, Boga i svijeta, snažnog i slabog. Križ, sredstvo okrutnog rimskog mučenja i smrti, postao je sredstvo pomoću kojega je Bog ostvario spasenje. Ovaj argument koji leži u osnovi cjelokupnog propovijedanja Pavla i rane kršćanske crkve, morao je djelovati neprirodno i paradoksalno mnogim novim vjernicima, obraćenicima iz poganstva. "Govor o križu" (1. Korinćanima 1,18; "vijest o križu" — Suvremeni hrvatski prijevod) skraćeni je izraz za poruku o smrti i uskrsnuću Isusa Krista, koji nudi spasenje onima koji su tu riječ čuli i u nju povjerovali. Tako dobivamo nagovještaj bezumlja koji bi u toj poruci lako prepoznao bilo koji grčko-rimski promatrač — kako bi Bog mogao spasiti ljude (i svijet) smrću razapetog, osuđenog prijestupnika? Židovi bi, s druge strane, ovu poruku doživjeli kao "spotaknuće" (*Šarić*) ili "sablazan" — grčki *skandalon* ("skandal"), kao što je zabilježeno u 1. Korinćanima 1,23. Ova sablazan s jedne, ili ludost s druge strane, metaforički se odnosi na prepreku nečijoj vjeri.

3. Radosna vijest križa: Od samog početka Pavao tvrdi da je poruka križa sila Božja onima koji se spašavaju. Križ vjernicima nudi ključ za razumijevanje Božje mudrosti koja nudi spasenje onima koji ne zaslužuju pravednost niti je ikada sami mogu dostići. Križ je, također, više od znaka ili simbola, iako ga Židovi kao takvog ne prepoznaju, usprkos tome što čeznu za čudesnim znakovima (Matej 12,38.39; Marko 8,11.12; 1. Korinćanima 1,22). Želja za gledanjem znakova i čuda pokazuje duhovno sljepilo, pa možda čak i tvrdoću srca onih koji ih “zahtijevaju” (a ne “traže”). Evanđelje o raspetom i uskrsnom Kristu ne potiče vjeru kod Židova ili Grka, već im, naprotiv, postaje “sablazan” (Židovima), odnosno “ludost” (Grcima). Pavao sažima ovu stvarnost u 1. Korinćanima 1,25: “Jer je Božja ludost mudrija od ljudi, i Božja slabost jača od ljudi.”

Ova objava vodi Pavla do sljedeće važne tvrdnje: Božji izbor onih koji čine crkvu u Korintu nije se zasnivao na njihovoj mudrosti, sili ili utjecaju, već isključivo na Božjoj vladavini (1. Korinćanima 1,26-29). Božji izbor nikada se ne temelji na ljudskim dostignućima, moći ili utjecaju, već je to Božji odgovor na naše hvatanje za Isusovu ruku vjerom. Mi ponekad možemo primiti cijelu ruku, dok se drugi put jedva uspijevamo zadržati za vrh malog prsta Njegove ruke — ipak, budite uvjereni da smo u samom središtu Božje milosti. Ova nas spoznaja, prema Pavlu, spašava i od hvalisanja vlastitim “dostignućima u vjeri”. Stoga: “Tko se ponosi, neka se u Gospodinu ponosi!” (1. Korinćanima 1,31; vidi Jeremija 9,23.24) Zanimljivo (a možda već i nagoviješteno kao personifikacija mudrosti u osmom poglavlju Izreka), Isus Krist je posobljena mudrost od Boga, naša pravednost, posvećenje i otkupljenje (1. Korinćanima 1,30).

TREĆI DIO: Primjena

Mudrost i ludost usko su povezane u Pavlovom uvodnom poglavlju prve poslanice crkvi u Korintu. On pomaže svojim čitateljima da razumiju da “ljudska mudrost ne može dovesti do istinskog, spasonosnog poznavanja Boga, koje je dostupno samo preko ‘ludosti’ Evanđelja (vidi “1 Corinthians”, u *Andrews Bible Commentary*, ur. Ángel Manuel Rodríguez et al., Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022., str. 1620). Razgovarajte sa svojim razredom o sljedećim pitanjima dok razmišljate o redcima u 1. Korinćanima 1,17-31:

1. Što bi danas moglo biti “sablazan” za našu vjeru?
2. Koji bismo argument mogli uputiti onima koji poruku Evanđelja smatraju ludošću ili samo “sedativom za neuke”?
3. Koji aspekt, ili aspekti, Radosne vijesti o križu mogu privući ljude iz vaše društvene zajednice koji su izvan crkve?

Jedinstvo u Kristu

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 1,10.

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 1,10-17; 1. Korinćanima 3,18-23; Filipljanima 2,1-8.

Uvod

U jednom malom gradu skupina dragovoljaca okupila se da obnovi dom kulture nakon razorne oluje. Temelj je bio čvrst, a materijal kvalitetan. Imali su sve što im je bilo potrebno: opeku, žbuku i alat.

Međutim, čim su radovi otpočeli, izbile su nesuglasice. Jedan tim je zahtijevao: “Opeke se moraju redati ovako — tako je efikasnije.” Drugi su se usprotivili: “Ne, mi smo oduvijek radili na ovaj način!” Neki radnici su odbacivali upute ostalih govoreći: “Mi slušamo samo svojeg vođu.” Nekolicina je čak i napustila gradilište uz riječi: “Ako ovi sudjeluju u ovome, mi ne želimo raditi.” Do kraja dana ono što je trebalo biti čvrst zid, pretvorilo se u neuglednu “zakrpu” — neke opeke su stajale nakrivo, druge su nedostajale, a čitava struktura bila je nestabilna. Bio bi dovoljan i blag pritisak da se sve sruši. Prolazeći tuda, jedan stari iskusni zidar odmahnuo je glavom i rekao: “Opeka sama po sebi nije ništa drugo do običan kamen. Ali opeke koje prijanjaju jedna uz drugu spojene žbukom — to je zid. To je snaga.”

Baš poput tih opeka, crkva u Korintu — ali i današnja crkva — mogla je stajati čvrsto samo onda kada je bila ujedinjena u Kristu, koji je njezin temelj. Podjela slabi tijelo zajednice. Ali kada ostavimo po strani ponos i slijedimo Kristov primjer služenja, mi bivamo čvrsto utemeljeni i ostajemo postojani.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

U ranoj crkvi jedna od najvećih prijetnji jedinstvu nije bilo progonstvo — već ponos. U odlomcima za ovaj tjedan mogu se pronaći dvije glavne teme povezane s ovim problemom, koje se ukratko mogu sažeti ovako:

1. Prijetnja kultova ličnosti: U Prvoj poslanici Korinćanima Pavao se obraća vjernicima koji su se međusobno dijelili na osnovi privrženosti

različitim vođama — stvarajući kultove ličnosti oko Pavla, Apolona i Petra. Te su frakcije od darovitog vodstva načinile izvor razdora, skrećući pozornost crkve s njezinog istinskog temelja — Isusa Krista.

2. Sila kristolikog služenja: Nasuprot tome, Poslanica Filipljanima (2,1-8) nudi nam protuotrov — poniznost nalik na Kristovu. Pavao usrdno poziva vjernike da odbace sebične želje i da ne gledaju samo na vlastitu korist, već i na dobrobit drugih. On ukazuje na Isusa koji je, iako jednak Ocu, uzeo obličje sluge, ponizio samoga sebe i postao poslušan do smrti. To je istinski obrazac jedinstva — ljubav spremna na žrtvu.

Zajedno, ovi odlomci pozivaju crkvu da odbaci oholost i borbu za vlast i da umjesto toga teži jedinstvu u poniznosti i služenju drugima, slijedeći primjer samoga Isusa Krista.

DRUGI DIO: Komentar

1. Kontekst: Ropstvo je bilo okrutna stvarnost novozavjetnog svijeta. Grčka terminologija koja se koristi u Novom zavjetu ne pravi jasnu razliku između “sluge” (na primjer zaposlenog koji pod nadzorom nadređenog obavlja specifične zadatke i za to prima plaću) i “roba”. Ispravan prijevod grčkog termina *doulos* (“sluga, rob”) mogao bi biti i “sluga” i “rob”, što je ovisilo o konkretnom kontekstu. Povjesničari procjenjuju da je u Rimskom Carstvu tijekom prvog stoljeća bilo porobljeno čak dvanaest milijuna ljudi — između šesnaest i dvadeset posto cjelokupne populacije od najmanje šezdeset milijuna stanovnika (vidi S. Scott Bartchy, “Slaves and Slavery in the Roman World”, u *The World of the New Testament*, ur. Joel B. Green i Lee Martin McDonald, Grand Rapids: Baker Academic, 2013., str. 170).

Robovi su često bili cijenjeni članovi šireg kućanstva i ponekad su zauzimali odgovorne položaje u kući. Za razliku od ropstva u Novom svijetu (Americi), ni boja kože ni etničko/rasno podrijetlo nisu ukazivali na status roba u Rimskom Carstvu. Rimsko pravo pomno je uređivalo postupanje prema robovima, a mnogi robovi su mogli očekivati da će ih vlasnici osloboditi kasnije u životu. Ipak, ropstvo nije bilo humana ustanova. Mnogi robovi su užasno patili pod okrutnim gospodarima i trpjeli sve moguće vrste zlostavljanja.

Činjenica da se nekoliko novozavjetnih odlomaka koristi terminologijom i slikama povezanim s ropstvom ukazuje na važnost razumijevanja ropstva za one koji žele shvatiti kulturološku pozadinu Novog zavjeta. “Tri ključne riječi u Pavlovom rječniku — ‘otkupljenje’, ‘opravdanje’ i ‘pomirenje’ — izravno se oslanjaju na proces i ishode oslobađanja iz ropstva”, primjećuje S. Scot Bartchy (vidi: S. Scott Bartchy, “Slaves and Slavery in the Roman World”, u *The World of the New Testament*, ur.

Joel B. Green i Lee Martin McDonald, Grand Rapids: Baker Academic, 2013., str. 176). Takva terminologija i pojmovi pomogli su čitateljima da razumiju važne teološke pojmove, uključujući i onaj koji opisuje oslobođanje vjernika iz ropstva grijehu i otuđenosti od Boga.

2. Kultovi ličnosti — prijetnje jedinstvu: Prijetnje jedinstvu dolaze u mnogo različitih oblika, a Pavao se nekima od njih bavi već na početku svoje poslanice. Davno prije influencera na društvenim mrežama, sportskih superzvijezda, pastora megacrkava, superbogatih milijardera ili karizmatičnih svjetskih vođa, ljudi su već tada slijedili svoje omiljene duhovne vođe. Slijedenje različitih duhovnih vođa u kontekstu crkvene zajednice može dovesti do prepirki, a često rezultira podjelama. Te podjele mogu dovesti do stvaranja neprijateljskih skupina koje su u stalnom sukobu. Čini se da je u crkvi u Korintu postojalo nekoliko skupina koje su podržavale različite vođe.

U 1. Korinćanima 1,12 spominje se nekoliko imena. Neki su tvrdili da su sljedbenici Apolona. Apolon je bio kršćanin židovskog podrijetla, rodom iz Aleksandrije, “čovjek rječit i vrlo upućen u Pisma” (Djela 18,24). Sigurno je bio vrstan govornik i propovjednik koji je zadivio slušatelje svojom retorikom i oduševljenjem u propovijedanju Isusa Krista (Djela 18,25). Apolon je pomogao u izgradnji crkve u Korintu dok je Pavao bio u Efezu (Djela 19,1); ipak, čini se da nije čuo za krštenje Duhom (Djela 18,25).

Drugi su iskazivali odanost Kefi, što je aramejski oblik imena Petar. Petar je bio prvi apostol koji je služio nežidovima (Djela 10) i zbog svoje vodeće uloge među apostolima, mnogi su ga smatrali glavnim kršćanskim vođom ili simbolom pokreta. Treći su tvrdili da slijede Pavla. Iako su imali različite pristupe misiji, zanimljivo je primijetiti da su se ovi vođe svjesno trudili podržavati, a ne kritizirati rad drugih (vidi, na primjer, Petrovu podršku Pavlu u 2. Petrovoj 3,15, kao i Pavlovu potvrdu Apolonovog rada u 1. Korinćanima 3,4-7).

Međutim, treba primijetiti i da su bili spremni na međusobnu kritiku ako bi to određeno pitanje zahtijevalo. Pavlov sukob s Petrom oko važnog pitanja zajedništva s vjernicima koji su bili poganskog podrijetla, kao i pitanja važnosti obrednih zakona i opravdanja vjerom (vidi Galacćanima 2,11-21) dobar nam je primjer za to. Usprkos snažnim vezama koje su povezivale različite vođe rane crkve, neki vjernici su ipak učenja tih vođa suprotstavljali jedna drugima kako bi stvorili podjelu.

Pavlovo predloženo rješenje nalazi se u 1. Korinćanima 3,18-23. On ističe opasnost od samoobmane kod svojih čitatelja u Korintu. Oni su sebe smatrali “mudrima”, ne razumijevajući da se božanska mudrost neobraćenom umu čini kao ludost. Pavao citira dva starozavjetna teksta

(Job 5,13 i Psalam 94,11) kako bi potkrijepio svoj argument, a zatim komentira različite frakcije. Umjesto da se upušta u raspravu o tome tko je teološki ispravniji ili dostojniji uzor, Pavao naglašava potrebu svakog člana da zadrži Isusa Krista u središtu svojeg duhovnog života i da ne dopusti nijednom vođi, koliko god on bio rječit ili dobar, da zauzme mjesto koje pripada Kristu. “Zato neka se nitko ne ponosi ljudima” (1. Korinćanima 3,21), poziva on, jer “vi ste Kristovi, a Krist je Božji” (1. Korinćanima 3,23). Vlastiti identitet i prebivanje u Isusu Kristu pomaže nam u izbjegavanju podjela.

3. Služenje nalik na Kristovo: Većina nas ne razumije ispravno izraz “sluga” onako kako se on koristi u Novom zavjetu. Filipljanima 2,1-8 nudi koristan model služenja u kontekstu jedinstva. Pavao svojim čitateljima naglašava važnost jedinstva. Semantička snaga četiriju pogodbenih rečenica (“ako”) u Filipljanima 2,1 zapravo se treba razumjeti “kao poziv zasnovan na izvjesnosti duhovnih stvarnosti u kršćanskom životu” (“Philippians”, u *Andrews Bible Commentary*, ur. A. M. Rodríguez et al., Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022., str. 1730). Pavao potom dijeli svoju vlastitu nadu i poručuje vjernicima da budu složni, imaju istu ljubav, isto srce i jednu te istu misao” (Filipljanima 2,2), što naposljetku znači da njegovi čitatelji ne bi trebali gledati na vlastite probitke, već da gledaju na dobrobit drugih (Filipljanima 2,4).

Sljedeći odlomak koristi primjer Isusa Krista kao model za crkvu. Članovi crkve trebaju oponašati Isusovu potpunu predanost međusobnim odnosima. Teolozi se pozivaju na ovaj tekst kako bi opisali Isusa Krista u Njegovom stanju prije utjelovljenja (Filipljanima 2,6.7), tijekom Njegovog života na Zemlji (Filipljanima 2,7.8) i Njegovog uzvišenja nakon uskrsnuća (Filipljanima 2,9-11). Isus je postao *doulos* — sluga ili rob. On je “ponizio sam sebe” (Filipljanima 2,7; “sebe je poništio” — Šarić; “sama sebe obezvrijedi” — Varaždinska Biblija). Dragovoljno je odlučio da ne koristi svoju moć i božanske osobine kako bi mogao biti “sluga Božji” i spasiti ovaj pobunjeni planet. “Ta neka u vama bude ona misao koja je i u Kristu Isusu.” (Filipljanima 2,5 — Varaždinska Biblija; “Razmišljajte i živite onako kako je razmišljao i živio Isus Krist” — Suvremeni hrvatski prijevod) Ovim riječima Pavao govori da i mi trebamo oponašati Njegovu ljubav — koliko god ona bila nesavršena nas kao krhkih i grešnih ljudskih bića — dok gradimo odnose u svojoj zajednici vjere.

TREĆI DIO: Primjena

Jedinstvo (ili njegov nedostatak) bilo je glavna tema u korinškoj crkvi, a ona je stalno prisutna i unutar Crkve adventista sedmoga dana. Neki od nas prate svoje omiljene govornike na društvenim mrežama ili

provode značajno vrijeme gledajući videosnimke službi koje nam se više dopadaju. Naši sukobi često uključuju razlike u razumijevanju biblijske istine ili se suočavamo sa sukobima među vođama. Pavlova poruka Korinćanima podsjeća nas da ovi sukobi nisu ništa novo. Često čujemo frazu “vođenje služenjem”; ipak, mi često ta načela teško primjenjujemo na sebe i na način na koji se odnosimo jedni prema drugima.

1. Kako možemo izbjeći zamku nejedinstva koje nastaje zbog stvaranja frakcija unutar crkve?

2. Koje nam strategije u Svetom pismu mogu pomoći da zadržimo Isusa u središtu naše vjere i naše crkvene zajednice?

3. Korijen mnogih sukoba naše je različito razumijevanje biblijske istine. Mi tvrdimo da volimo istinu i da smo joj posvećeni. Kako se onda trebamo odnositi prema onima čije se razumijevanje Svetog pisma razlikuje od našeg? Što možemo naučiti od Onoga koji je za sebe tvrdio da je “Put, Istina i Život”?

4. Zašto nam je toliko teško slijediti Kristov primjer savršenog služenja?

5. Koje nam biblijske strategije i praktični koraci mogu pomoći u ostvarivanju većeg jedinstva u našim crkvama?

Grijev u crkvi

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 6,19.20.

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 5,1-13; 1. Korinćanima 6,1-13.

Uvod

Kada se voze metroom ili podzemnom željeznicom u Ujedinjenom Kraljevstvu, neprestano upozoravaju putnike audio i vizualnim porukama i na prazninu međuprostora. Čini se sasvim očitim da bi ljudi trebali gledati kamo će stati i da bi upadanje u procjep između vagona i perona moglo dovesti do ozbiljnih ozljeda. Pa ipak, ljudi i dalje upadaju u taj procjep. Dakle, očito postoji potreba da se putnici neprestano podsjećaju na ono što je sasvim uočljivo.

“Jaz između znanja i djelovanja” odnosi se na nesklad između onoga što znamo da trebamo činiti i onoga što zapravo činimo. Ovaj izraz može se definirati kao posjedovanje znanja, vještina ili sposobnosti da se nešto postigne, ali se to ne provodi u djelo.

Dok razmatramo temu grijeha u crkvi i izbora koje donose (ili ne donose) vjernici, a koji utječu na šire Kristovo Tijelo, “jaz između znanja i djelovanja” može nam poslužiti kao odlična polazna točka za uključivanje u biblijski dijalog.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

Pouka za ovaj tjedan ističe tri važne teme:

1. Opasnosti od opravdavanja grijeha. Mi često odvajamo etička i moralna pitanja od naše prakse i odluka koje donosimo, tako što ili odbacujemo ono što je očito ili gušimo vlastita uvjerenja kako bismo opravdali svoje ponašanje. Pavlova poruka Korinćanima dobar je primjer takvog ponašanja, ali sadrži i jasne smjernice o tome kako se takva situacija može razriješiti.

2. Biblijska osnova za brak. Biblijski pojam braka zasnovan je na teologiji stvaranja i on treba biti temelj za naše promišljanje o ovoj temi. Bludnost koja se spominje u 1. Korinćanima 5,1, kao i nedostatak kri-

tičkog osvrta na to pitanje unutar korinške crkvene zajednice, podsjećaju nas na stvarnost “jaza između znanja i djelovanja” unutar same crkve.

3. Rješavanje sukoba. Sukobi među članovima crkve trebaju se rješavati unutar crkve, a ne pred svjetovnim sudovima. Rješavanje sukoba u okrilju crkve pruža priliku za otkupiteljsku pravdu i naglašava uvjerenje da je crkva, kao Kristovo Tijelo, sposobna razriješiti čak i najizazovnija pitanja.

DRUGI DIO: Komentar

1. Kontekst: Brak i seksualne prakse: Brak u grčko-rimskom društvu bio je obilježen autoritetom glave obitelji (obično muža) u odnosu na njegovu ženu. Bile su uobičajene proširene obitelji, uključujući nekoliko naraštaja, zaposlene i robove. Žene su obično upravljale svakodnevним poslovima u kućanstvu: nadgledanjem slugu i robova, usmjeravanjem obrazovanja djece i obnavljanjem zaliha.

Rimljani su imali dvije vrste pravnih brakova: *s manusom* (latinski, doslovno “ruka”) ili bez njega. Brak *bez manusa* podrazumijevao je pravni i ekonomski autoritet koji je otac zadržavao nad svojom kćeri nakon njezinog sklapanja braka. “U rano rimsko doba brak *s manusom* bio je čest. Međutim, do novozavjetnog razdoblja, brak *bez manusa*, gdje je otac zadržavao zakonsku i ekonomsku vlast (lat. *potestas*) nad svojom udatom kćeri, bio je mnogo uobičajeniji. ... Takve mjere (brak *bez manusa*) pojačavale su vezu kćeri sa svojom obitelji i mogle su joj osigurati moćne saveznike u bračnim sporovima.” (Margaret Y. MacDonald, “Marriage, NT”, u *The New Interpreter’s Dictionary of the Bible*, ur. K. Doob Sakenfeld, 5 sv., Nashville: Abingdon Press, 2006., sv. 3, str. 812) Pravno valjane brakove mogli su sklapati samo slobodni građani, iako nadgrobni natpisi pokazuju da su parovi robova “često sebe smatrali vjenčanima i nastojali stvoriti čvrstu obiteljsku zajednicu” (isto, str. 813), čak i bez formalnih bračnih ugovora.

Židovski brak imao je mnogo toga zajedničkog s brakom u grčko-rimskom svijetu. Važno je bilo plaćanje miraza; brakove su obično ugovarale obitelji i tako stvarale mrežu proširenih kućanstava. Pavlovo videenje braka odražava njegovo židovsko podrijetlo, iako on sam nije bio oženjen.

2. Jaz između znanja i djelovanja: Pavao izravno progovara crkvi u Korintu o jasnom jazu između znanja i djelovanja u njihovoj crkvenoj zajednici. Ovaj jaz bio je povezan sa seksualnim nemoralom (*porneia*), bludnošću, prema 1. Korinćanima 5,1, “i to takvom kakve nema ni među

poganima”. Jaz između znanja i djelovanja često je odraz ljudske slabosti i grešnosti. Pavao ovo stanje dobro opisuje u Rimljanima 7,19: “Ta ne činim dobro koje bih htio, nego zlo koje ne bih htio — to činim.” (Varaždinska Biblija) Većina nas složila bi se s Pavlovim zapažanjem u nekom trenutku svojeg života. Dobro za koje smo uvjereni da trebamo činiti, ili smo se čak obvezali da ćemo činiti, ponekad nije naš izbor. Novozavjetni teolozi raspravljali su o identitetu prvog lica u sedmom poglavlju Poslanice Rimljanima i ponudili niz prijedloga. Nijedno od tih tumačenja neće umanjiti ili promijeniti osnovnu stvarnost jaza između znanja i djelovanja u životu Isusovih sljedbenika. Božji zakon, toliko prisutan u sedmom poglavlju Poslanice Rimljanima, ne može nas spasiti od nas samih i od naših grijeha. Nama je potreban Spasitelj!

Nama je potrebna istinska promjena srca koja se može ostvariti samo djelovanjem Duha Božjeg. Pavao potvrđuje ovu stvarnost moćnim riječima u Rimljanima 8,1: “Sad, dakle, nema više nikakve osude onima koji su u Kristu Isusu.” Kada smo “u Kristu Isusu”, mi smo sigurni i tada može početi promjena. Premošćivanje ovog jaza između znanja i djelovanja zahtijeva posvećenost i spremnost za promjenu, jer promjena — pogotovo umna i spoznajno ponašajna promjena — zahtijeva nove oblike ponašanja i mnogo vježbe. Prema riječima Jamesa K. A. Smitha: “Ja ne mogu pukim razmišljanjem postići vrlinu. ... Zakoni, pravila i zapovijedi preciziraju i opisuju ono što je dobro; oni me informiraju o tome što bih trebao činiti. Ali vrlina je drugačija: ona se ne stječe intelektualno, već afektivno (putem osjećaja i sklonosti). Obrazovanje u vrlini nije poput učenja Deset zapovijedi ili zapamćivanja riječi u Kološanima 3,12-14. Obrazovanje u vrlini je vrsta oblikovanja, preodgajanje naših sklonosti. ‘Učenje’ vrlini — postajanje moralnim — više je nalik vježbanju ljestvica na klaviru nego učenju teorije glazbe: cilj je, u izvjesnom smislu, da vaši prsti nauče ljestvice kako bi ih potom mogli svirati takoreći ‘prirodno’. Učenje ovdje nije samo usvajanje informacija; ono je više nalik urezivanju nečega u tkivo vašeg bića.” (James, K. A. Smith, *You Are What You Love: The Spiritual Power of Habit*, Grand Rapids, MI: Brazos Press, 2016., str. 18)

Spolni nemoral: Malo je grijeha koji izazivaju više rasprave među vjernima od grijeha povezanih sa spolnošću. *Porneia*, “bludnost”, prvi put se u Poslanici Korinćanima spominje u 1. Korinćanima 5,1 i dalje se razmatra od petog do sedmog poglavlja. “U grčkom riječ *koine* može se odnositi na opći nemoral, ali najčešće je bila povezana s plaćanjem usluga prostitutki ili povremeno s bludom.” (Paul Gardner, *1 Corinthians, Zondervan Exegetical Commentary on the New Testament*, Grand Rapids, MI: Zondervan, 2018., str. 224)

Spolna etika judaizma i rane crkve bila je zasnovana na Svetom pismu: heteroseksualni odnos u kontekstu braka, sam po sebi, ukorijenjen je u teologiji stvaranja. Jasno, građani Korinta imali su mnogo opuštenije shvaćanje spolne etike — ali čak bi i oni bili zgroženi spolnom vezom između muškarca i žene njegovog oca. Grčka terminologija u opisu žene pokazuje da ona nije bila biološka majka te osobe, već njegova maćeha, što još uvijek predstavlja ozbiljno kršenje morala.

Pavao je, međutim, bio zabrinut zbog ravnodušnosti korinške crkve prema ovom stanju. Umjesto da negoduje, Pavao opisuje crkvu kao “oholu” (1. Korinćanima 5,2: “I vi se još nadimate.” — Varaždinska Biblija) i spremnu da zataška ovu situaciju. Neki teolozi smatraju da je osoba koja se odavala ovakvoj vrsti spolnog nemorala morala biti ili vrlo utjecajna ili vrlo bogata. Ova situacija nije zahtijevala prešućivanje, već odlučnu akciju.

U svojoj poslanici Pavao poziva crkvu da poduzme brzu akciju. Trebali su “takvoga predati sotoni na propast tijela, kako bi se njegov duh spasio na dan Gospodina Isusa” (1. Korinćanima 5,5). Ova metaforička izjava odnosi se na izbacivanje čovjeka iz crkvenog tijela. Crkva je trebala potvrditi njegov vlastiti izbor. U jednom tumačenju stoji: “Pošto je svojim postupcima odlučio zakoračiti na tlo na kojem vlada Sotona, odluka crkve bila je da potvrdi njegov izbor. Bio bi prepušten posljedicama svojih zlih djela. (“1 Corinthians”, u *Andrews Bible Commentary*, ur. Ángel Manuel Rodríguez et al., Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022., str. 1624)

Ovu crkvenu odluku treba shvatiti u kontekstu otkupljenja, slično Isusovoj izjavi zabilježenoj u Mateju 18,17 kada se raspravlja o sukobu u crkvi i odvajanju između crkve i člana koji griješi, koji treba postati crkvi “kao poganin i carinik”. Takva akcija bila je potrebna kako bi član koji griješi postao predmet brižne ljubavi i ljubazne brige crkve. Tada bi crkva mogla pokazati tu ljubav pozivajući ga da se pokaje i da ponovno postane dio Božjeg kraljevstva.

Rješavanje crkvenih sukoba: Pavlova briga za korinšku crkvu ogledala se i u načinu na koji je crkva rješavala napetosti i sukobe u svojoj sredini. Činjenica da su se pojedini članovi međusobno sudili pred svjetovnim sudovima Pavlu je bila potpuno neshvatljiva (vidi 1. Korinćanima 6,1-8). Ovaj problem naglašava mnoge unutarnje sukobe i sporove koje je crkva očito imala, kao i njihov nedostatak mudrosti i pobožnog rasuđivanja u rješavanju ovih sukoba i sporova unutar “tijela”.

Crkva kao ujedinjeno tijelo ponavlja i odražava Pavlove ranije brige o podjelama i jedinstvu (1. Korinćanima 3; 4). Pavlovo ustrajavanje na rješavanju napetosti i problema unutar crkvene zajednice utemeljeno je

u Starom zavjetu i u hebrejskoj predaji. Takva praksa bila je ukorijenjena u vjerovanju da je sam Bog Sudac svojeg naroda (usporedi 1. Samuelova 24,15; Psalam 50,6; 75,7.8; Izaija 33,22 itd.) i cijele Zemlje (Postanak 18,25).

TREĆI DIO: Primjena

Napetosti i sukobi u crkvi nisu pitanja koja se lako rješavaju. Tekstovi koji se bave problemom spolnog nemoralna i načinom na koji bi crkva trebala rješavati taj problem, nude suvremenom čitatelju važne strategije za suočavanje s grijehom, napetostima i sukobima u našim vjerskim zajednicama. Razmotrite sa svojim razredom sljedeća pitanja:

1. Što biste rekli prijatelju koji vam prizna da se bori da postupi ispravno — iako vrlo dobro zna što bi trebao učiniti?

2. Ima li “jaz između znanja i djelovanja” ikakve veze s “opravdanjem djelima”? Ako ima, zašto? Ako nema, zašto nema?

3. Zašto je toliko teško oprostiti onima koji se bore sa seksualnim grijesima?

4. Koja bi bila najbolja strategija za pomoć onima koji se bore sa seksualnim grijesima?

Sve na slavu Bogu

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 10,31.

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 10.

Uvod

Zamislite skupinu planinara koji kreću na izazovan uspon. Staza je poznata po pogledu koji oduzima dah, ali i po opasnim liticama. Na samom početku staze stoji znak upozorenja: “OPREZ: Opasne litice — mnogi su pali! Držite se obilježene staze.”

Neki planinari upozorenje shvaćaju ozbiljno, drže se staze i izbjegavaju litice. Drugi zanemaruju znak jer žele doživjeti uzbuđenje stajanja na samom rubu kako bi napravili savršen *selfie*. Treća skupina planinara tvrdi da imaju pravo ići kamo god žele, bez obveze da obraćaju pozornost na znakove upozorenja. “To je naš uspon. Nitko nam ne može određivati što da radimo!” Ali njihove odluke ne utječu samo na njih same — ako netko od njih padne ili se izgubi, povest će u opasnost i one koji ih prate.

Kršćanski život je, naravno, mnogo više od planinarenja. Međutim, ova tri pristupa koja su zauzeli planinari mogu oslikati naš hod u vjeri. U 1. Korinćanima 10 Pavao razmatra upravo ove pristupe.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

Kao i većina biblijskih pisaca, Pavao je na idolopoklonstvo gledao kao na vrlo ozbiljan grijeh koji se izravno suprotstavlja istinskom obožavanju Boga. Pitanje bogoslužja zauzima središnje mjesto među svakodnevnim životnim pitanjima, jer je bilo kakvo obožavanje idola zapravo odbacivanje Božje vladavine i služi kao ulazna vrata za moralnu i duhovnu izopačenost. U tom kontekstu Pavao razrađuje nekoliko tema:

1. Učenje iz prošlosti Izraela: Pavao podsjeća Korinćane na padove Izraelaca u pustinji — idolopoklonstvo, spolni nemoral, iskušavanje Boga i gundanje. Njihov pad služi kao upozorenje vjernicima da ne ponavljaju iste pogreške.

2. Opasnost od idolopoklonstva: Pavao poziva vjernike da bježe od idolopoklonstva i da ne sudjeluju u poganskim običajima, podsjećajući ih da je obožavanje idola nespojivo s obožavanjem Boga.

3. Kršćanska sloboda i odgovornost (1. Korinćanima 10,23-30): Pavao govori o tome kako vjernici trebaju mudro koristiti svoju slobodu, posebno kada je riječ o konzumiranju hrane koja je prinesena idolima. To što je nešto dopušteno, ne znači da je korisno za svakoga.

4. Život na slavu Bogu (1. Korinćanima 10,31-33): Pavao sažima svoju poruku potičući vjernike da u svakoj svojoj odluci imaju na umu Božju slavu. Osim toga, on ih opominje da postupaju na način koji odražava Isusa Krista i upućuje druge k Njemu.

DRUGI DIO: Komentar

1. Kontekst: Oblici bogoslužja u Korintu u prvom stoljeću: Pojam bogoslužja Korinćanima nije bio stran. Za razliku od mnogih suvremenih zapadnih društava, bogoslužje u to vrijeme nije bilo privatna, osobna stvar. Politika, trgovina i društveni život bili su neraskidivo isprepleteni s religijom. Bogoslužje u Korintu u prvom stoljeću uključivalo je prinošenje žrtava, gozbe, festivale, procesije, kao i seksualne rituale u pojedinim kultovima. Korint je bio značajan grčko-rimski grad poznat po vjerskom pluralizmu i odanosti različitim bogovima. Grad je imao brojne hramove i kultove, što je odražavalo njegov status bogatog trgovačkog središta pod utjecajem i grčke i rimske vjerske tradicije.

Bogoslužje u Korintu u prvom stoljeću poprimalo je mnogobrojne oblike, odražavajući kozmopolitski sastav grada. Postojalo je mnogo bogova (vidi odjeljak 2). Iako je grad često imao svojega "glavnog" boga zaštitnika, pojedinci su mogli birati kojim će se božanstvima klanjati, ovisno o koristi koju su željeli ostvariti. Većina ljudi obožavala je nekoliko bogova istodobno. Širom Rimskog Carstva, od uzornih gradana se očekivalo da obožavaju i rimskog cara. Iako je postojala određena sloboda u izboru boga, odbijanje obožavanja cara imalo je društvene i političke posljedice jer se to smatralo činom dokazivanja odanosti Rimu.

U većini hramova prinošene su krvne žrtve — bikovi, jarci ili ptice — nakon čega bi često uslijedile zajedničke gozbe. Tijekom tih gozbi u hramovima, vjernici su jeli hranu koja je prethodno bila prinesena na žrtvu božanstvu. Postojale su i velike javne proslave s vjerskim obredima, poput Istamskih igara (posvećenih bogu Posejdonu). Te proslave uključivale su procesije, gozbe i predstave. Neki od ovih činova obožavanja sadržavali su i seksualne elemente, posebno u kultovima bogova plodnosti. Neki teolozi vjeruju da je obožavanje u Afroditinom hramu uključivalo i ritualnu prostituciju (Walter A. Elwell i Barry J. Beitzel, "Cor-

inth”, u *Baker Encyclopedia of the Bible*, Grand Rapids, MI: Baker, 1988., str. 514).

Iako je bogoslužje uglavnom bilo javno, postojale su i religije, poput kultova Demetre i Perzefone, koje su imale tajne obrede inicijacije. Ova ekskluzivnost, koja je obećavala duhovno prosvjetljenje nedostupno običnim ljudima, bez sumnje je bila privlačna određenim slojevima društva. Dok su se u velikim hramovima održavali javni vjerski obredi, mnogi ljudi su održavali i privatno bogoslužje, o čemu svjedoče kućni oltari s malim kipovima i kadionicama koje su arheolozi pronašli u privatnim domovima.

2. Definiranje idolopoklonstva: U svijetu u kojem su idoli bili široko rasprostranjeni i prema kojima se odnosilo s poštovanjem kao prema zamjenicima bogova koje su predstavljali, Pavlova tvrdnja u 1. Korinćanima 8,4 da “idol nije ništa na svijetu” i da “nema drugog Boga osim jednoga” sigurno je zvučala radikalno. Pavao ne prihvaća ideju da kipići ili predmeti (idoli) sami po sebi imaju magičnu moć. On, međutim, prepoznaje da bi neki vjernici, posebno oni koji su se tek preobratile iz poganstva, mogli i dalje vidjeti svoje preobraćenje samo kao promjenu bogova (ili promjenu odanosti tim bogovima). Ovaj stav posebno se primjećivao kod pitanja konzumiranja hrane prinesene idolima.

U 1. Korinćanima 10 Pavao objašnjava ovaj novi pogled na svijet (“nema drugog Boga osim jednoga”) dok istodobno upućuje strogo upozorenje protiv idolopoklonstva. On se koristi prošlošću Izraela da naglasi kako se idolopoklonstvo ne svodi samo na klanjanje kipovima. Ono uključuje i nevjerovanje Bogu, kao i duhovnu opasnost koja proizlazi iz nedostatka ljubavi i odgovornosti prema braći u vjeri.

Pavao počinje podsjećanjem na to kako su Izraelci, koji su iskusili Božje čudesno izbavljenje iz Egipta, ipak pali u idolopoklonstvo i doživjeli Božji sud. U 1. Korinćanima 10,1-4, Pavao nabraja blagoslove koje je Izrael primio. Bog ih je vodio kroz pustinju u stupu od oblaka. Doživjeli su čudesno izbavljenje kada se more razdjelilo, a bili su i svakodnevno tjelesno i duhovno hranjeni manom i napajani vodom iz stijene (koju Pavao poistovjećuje s Isusom Kristom).

Usprkos tim blagoslovima, mnogi Izraelci su podbacili. Razgnjevili su Boga upuštajući se u idolopoklonstvo, što je otvorilo vrata spolnom nemoralu (1. Korinćanima 10,5-10). Potom su, na vlastitu propast, iskušavali Boga. Njihovo gundanje prerاسlo je u otvorenu pobunu i završilo njihovim uništenjem.

Pavao primjenjuje ove događaje na korinćanske vjernike (1. Korinćanima 10,11-13). Povijest Izraela služi kao opomena na opasnost od idolopoklonstva. Pavao poziva na budnost, ali ne na strah i tjeskobu, jer nam

Bog može osigurati pobjedu nad svime što nas pritišće.

Pavao zatim upućuje izravnu zapovijed: “Bježite od idolopoklonstva.” (1. Korinćanima 10,14) On objašnjava da, iako sami idoli nemaju moć, iza njih stoje zli anđeli i davao, kojima pojedinac neizravno obećava lojalnost sudjelovanjem u idolopokloničkim službama (1. Korinćanima 10,20). Ta stvarnost čini sudjelovanje u idolopokloničkim gozbama duhovno opasnim. Pavao upozorava vjernike da ne mogu piti i iz “čaše Gospodnje” i iz “čaše davolske” (1. Korinćanima 10,21), naglašavajući nespojivost idolopoklonstva s kršćanstvom.

U 1. Korinćanima 10,15-18 Pavao ističe da, baš kao što blagovanje za Gospodnjim stolom simbolizira jedinstvo s Isusom Kristom, tako i konzumiranje hrane od idolskih žrtava stvara nečistu duhovnu vezu. Iako sami idoli nisu ništa, sudjelovanje u činovima obožavanja, kao što je prinošenje žrtava idolima, podrazumijeva zajednicu s demonima. *Idolopoklonstvo se ne sastoji samo u obožavanju lažnih bogova, već i u duhovnom povezivanju s mračnim silama.*

Vjernici su pozvani na isključivu odanost Bogu (1. Korinćanima 10,21.22) i ne mogu piti iz čaše Gospodnje i iz čaše davolske. Ponavljajući riječi iz Ponovljenog zakona 32,21, Pavao upozorava na Božje negodovanje prema podvojenoj odanosti. Pavao idolopoklonstvo doživljava kao nešto mnogo ozbiljnije od običnog lažnog bogoslužja — ono je duhovno opasno i nespojivo s vjerom u Isusa Krista.

3. Razvijanje “antitijela” protiv idolopoklonstva: Iako Pavao poziva na potpuno odvajanje od idolopoklonstva, on u nastavku (1. Korinćanima 10,23-33) objašnjava da to odvajanje ne bi trebalo rezultirati kritiziranjem i “policijskim nadzorom” unutar crkve radi očuvanja njezine čistoće. Kršćani kao pojedinci imaju i slobodu i odgovornost, što Pavao rješava praktičnim pitanjima o hrani koja je možda bila posvećena idolima, a zatim dospjela na tržnicu.

U dvadeset trećem i dvadeset četvrtom retku postavlja se načelo: ljubav je iznad slobode. Nesebičnost i neustrajavanje na vlastitim pravima (ili čak vlastitim zamislima o kršćanskom načinu života) trebaju postati norma. Čak i ako nešto nije pogrešno ili zabranjeno u Bibliji, možda nije korisno za druge. Vjernici trebaju dati prednost duhovnom blagostanju drugih u odnosu na vlastitu slobodu.

U sljedećih nekoliko redaka (1. Korinćanima 10,25-30), Pavao dopušta konzumiranje mesa kupljenog na tržnici bez zapitkivanja o njegovom podrijetlu. Ipak, on savjetuje da se to meso ne jede ako netko izrijeком naglasi da je bilo žrtvano idolima, budući da bi takvo suzdržavanje služilo kao mjera zaštite koja bi sprečavala “slabije” vjernike da se spotaknu (sablazne). Na kraju krajeva, cilj vjernika treba biti proslavljanje

Boga u svakom aspektu života i nastojanje da ohrabre, a ne da obeshrabre druge. Njihova životna misija treba biti spasenje drugih, a ne ustrajavanje na vlastitim gledištima i pravima (1. Korinćanima 10,31-33).

TREĆI DIO: Primjena

Korint je u prvom stoljeću bio duboko religiozan grad s mješavinom grčkih, rimskih i istočnjačkih kultova. Bogoslužje je imalo mnogo različitih izraza. Rani kršćani u Korintu morali su unatoč ovim utjecajima ostati vjerni Kristu, što je navelo Pavla da se u svojim poslanicama pozabavi pitanjima idolopoklonstva, moralne čistoće i kršćanske slobode. Na osnovi ovih tema, porazgovarajte u razredu o sljedećim pitanjima:

1. Pavao podsjeća Korinćane na pogreške Izraelaca iz prošlosti. Zašto on to čini? Koje pouke mi možemo izvući iz njihovog iskustva?

2. U 1. Korinćanima 10,12 nalazimo upozorenje: “Dakle, tko misli da stoji, neka pazi da ne padne!” Kako se možemo sačuvati od pretjeranog samopouzdanja na našem duhovnom putu?

3. Bog nam može pružiti izlaz kada smo kušani (1. Korinćanima 10,13). Jeste li ikada iskusili takvu pomoć u svojem životu? Kako vas ovaj redak ohrabruje?

4. Iako Pavao upozorava na idolopoklonstvo, on također iznosi načela za njegovo prepoznavanje i suzbijanje. Koji su suvremeni oblici idolopoklonstva a kojima se kršćani danas bore? Kako se Pavlov savjet o idolopoklonstvu može primijeniti na njih?

5. Pavao kaže: “Sve mi je dopušteno. Ali sve ne izgrađuje.” (1. Korinćanima 10,23) Kako možemo razlučiti između onoga što je korisno i onoga što je beskorisno u našem životu?

6. U 1. Korinćanima 10,31 Pavao nam govori da sve činimo na slavu Božju. Kako izgleda to “sve činite na slavu Božju” u vašem svakidašnjem životu?

7. Pavao naglašava da ne trebamo biti kamen spoticanja drugima (1. Korinćanima 10,32.33). Kako možemo uravnotežiti našu osobnu slobodu s našom odgovornošću prema drugima?

Duhovni darovi

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 14,1.

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 12.

Uvod

Zamislite orkestar u veličanstvenoj koncertnoj dvorani koji upravo treba započeti nastup. Glazbenici ugađaju svoje instrumente, a onda dirigent podiže palicu. Glazbenici počinju svirati, svatko na svojem instrumentu. Violine, violončela, trube, flaute, bubnjevi i ostali instrumenti zajedno stvaraju prelijepu glazbu dok prate dirigenta.

Sada zamislite da violinist odjednom kaže: "Ne želim svirati jer ne sviram trubu. Moja dionica nije važna." Ili što ako bi udaraljkaš odlučio udarati u bubnjeve ili činele što je glasnije moguće, zaglušujući sve ostale instrumente? Prelijepi sklad pretvorio bi se u kaos!

U orkestru nijedan instrument nije suvišan. Svaki glazbenik doprinosi remek-djelu. Ali glazbenici moraju raditi zajedno. Ako jedna osoba odbije svirati, glazba trpi. Glazbenici ne sviraju za sebe. Oni prate dirigentove upute kako bi stvorili nešto što je veće od njih samih.

U dvanaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima Pavao upotrebljava drugačiju metaforu kako bi naglasio istu istinu. U crkvi je svakom vjerniku dan drugačiji duhovni dar. Neki darovi su vidljiviji, dok drugi djeluju tiho u pozadini; ali svatko je potreban.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

Pouka za ovaj tjedan ističe tri važne teme:

1. Dajmo prednost onome što je najvažnije: Koji god bili naši darovi ili služba, pozvani smo da se usredotočimo na Isusa kao našeg Spasitelja, Iscjelitelja i, napokon, kao Onoga koji nas oprema za službu kako bismo i mi pomogli drugima (1. Korinćanima 12,1-3).

2. Jedan Duh, mnogo darova: Pavao podsjeća svoje čitatelje na činjenicu da svi darovi imaju isto podrijetlo, jer sam Bog opunomoćuje svoju crkvu ovim darovima kako bi blagoslovio i dosegnuo svijet (1. Korinćanima 12,4-11).

3. Jedno tijelo, mnogo udova: Pavao se služi metaforom tijela kako bi ilustrirao raznolikost darova unutar crkve i poziva svoje čitatelje da uvijek imaju na umu širu sliku (1. Korinćanima 12,12-31).

DRUGI DIO: Komentar

1. Povijesna pozadina dvanaestog poglavlja Prve poslanice Korinćanima: U Korintu u prvom stoljeću, mistična iskustva — poput proricanja ili govorenja u zanosu — bila su uobičajena u grčkim i rimskim religijama. Ta iskustva nerijetko su bila povezivana s božanskim nadahnućem, kultovima misterija i proročištima. Proročište u Delfima, jedno od najpoznatijih religijskih mjesta u Grčkoj, imalo je svećenicu (Pitiju) koja bi padala u zanos u kojem se vjerovalo da je opsjednuta grčkim bogom Apolonom. U tom stanju ona bi izgovarala ekstatične, zagonetne poruke koje su potom tumačili svećenici. Druga proročišta, poput onog u Dodoni, također su imala proročke prakse gdje su svećenici ili svećenice primali božanske poruke putem prirodnih znakova (vjetar, šuštanje lišća itd.). Takav ekstatični govor smatran je znakom božanske naklonosti i posebnih otkrivenja, slično onome kako su neki Korinćani gledali na govorenje jezicima.

Kultovi misterija, poput onih posvećenih Dionizu (Bakhu), Kibeli i Izidi, uključivali su rituale, glazbu i mahnito obožavanje koje je često dovodilo do transa, emotivnih uspona i doživljaja komunikacije s bogovima. U dionizijskom kultu vjernici su se upuštali u ekstatični ples i pjevanje, vjerujući da su ispunjeni božjom prisutnošću. Neki teolozi smatraju da su određeni kršćani u Korintu, pod utjecajem ovih običaja, vjerojatno povezivali duhovne darove, kao što su govorenje jezicima i proroštvo, sa sličnim ekstatičnim iskustvima. Takav je mentalitet vjerojatno doprinio podjelama u korintskoj crkvi, jer su neki vjernici sebe smatrali “duhovnijim” od drugih na osnovi svojih darova. Pavao osporava ovu ideju naglašavajući da svi darovi dolaze od istog Duha (1. Korinćanima 12,4-11) i da su namijenjeni za dobrobit cijele crkve, a ne za isticanje pojedinca.

2. Prednost onome što je najvažnije: Pavao započinje novu temu u 1. Korinćanima 12,1 riječima: “Što se, braćo, tiče duhovnih darova...” Slične oznake za novu temu mogu se pronaći i u 1. Korinćanima 7,1,25; 8,1; 16,1,12. Grčka riječ *pneumatikôn* pridjev je u množini koji znači “duhovno”, i može označavati “duhovne stvari” ili “duhovne osobe”. Apostol je zabrinut za članove korintске crkve i njihovu iskrivljenu sliku o sebi kao “obdarenima duhovnim darovima” (1. Korinćanima 14,37). “Postojala je opasnost — a u pojedinim je slučajevima to bila stvarnost — da pojedinci tvrde kako zaslužuju viši duhovni položaj unu-

tar zajednice, što je stvaralo nejednakost među vjernicima. Pavao je odbacio takav mentalitet.” (“1 Corinthians”, in *Andrews Bible Commentary*, ur. Ángel Manuel Rodríguez et al., Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022., str. 1642) Umjesto da se usredotočuju na same darove, Pavao podsjeća svoje slušatelje da se trebaju radovati kada ih Božji Duh osvjedoči da priznaju Isusa kao svojeg Spasitelja (1. Korinćanima 12,3). Nitko tko je istinski vođen Duhom Svetim ne može proklinjati Isusa. U tom su smislu svi vjernici “obdareni duhovnim darom”, vrlinom osnovnog kršćanskog priznanja da je Isus Gospodin.

3. Jedan Duh, mnogo darova: Prije nego što će detaljnije opisati različite duhovne darove, Pavao u 1. Korinćanima 12,4-6 daje izjavu koja uključuje sve Osobe Božanstva, ističući različitost darova koje daje Duh Sveti, različitost službi koje daje Gospodin (to jest Isus) i različitost djelovanja koje daje “isti Bog [Otac] koji čini sve u svima” (1. Korinćanima 12,6).

Redosljed je ovdje, dakle: Duh Sveti — Sin — Otac. Tako jedinstvo Božanstva postaje matrica ili mjerilo prema kojem bi se često podijeljena korintska crkva trebala mjeriti.

Pavao podsjeća čitatelje da je prvi dar koji Bog daje svim vjernicima ispovijedanje vjere da je “Isus Gospodin” (1. Korinćanima 12,2.3). To vjerovanje u skladu je s Isusovom izjavom zapisanom u Ivanu 6,44: “Nitko ne može doći k meni ako ga ne privuče Otac koji me posla.” Iako nam je dana sloboda izbora, Duh (ili Otac) mora nas privući da učinimo taj prvi korak vjere k Isusu.

Pavao zatim nastavlja opisivati različite duhovne darove, kao i službe i aktivnosti unutar kršćanske zajednice (1. Korinćanima 12,4-11). “Pavao objašnjava da su darovi Duha Svetoga dani za dobrobit cijele crkve (1. Korinćanima 12,7).” (*Andrews Bible Commentary*, str. 1642) Dakle, darovi nisu dokaz duhovne nadmoći, već znakovi Božje milosti koji nas osposobljavaju da služimo jedni drugima i svijetu oko nas. Raznovrsni darovi opisani u ovom poglavlju (uključujući duhovne darove mudrosti i znanja, iscjeljivanja ili činjenja čuda, proročki govor, duhovno rasuđivanje, govorenje jezicima i druge) dana je da blagoslovi zajednicu vjernika. Nijedan od darova ne treba smatrati uzvišenijim ili važnijim od bilo kojeg drugog.

4. Kristovo tijelo — radikalna ideja: Pavlova metafora o crkvi kao tijelu (1. Korinćanima 12,12-27) bila je u suprotnosti s tadašnjom kulturom. U rimskom društvu društvena klasa i status bili su strogo definirani, s bogatašima i moćnicima na vrhu. Misao da je svaki član crkve — bogat ili siromašan, rob ili slobodnjak, muškarac ili žena — podjednako vrijedan, bila je revolucionarna. Pavao naglašava da su u Isusu Kristu

svi vjernici međusobno povezani i da moraju poštovati jedni druge, odbacujući svjetovnu hijerarhiju.

Kao što primjećuje Jason Staples, stručnjak za Novi zavjet: “Pavao ide korak dalje s ovom slikom od njezinog uobičajenog metaforičkog ili analogijskog tumačenja. Za apostola ‘tijelo Kristovo’ nije samo metafora za pojedince ujedinjene vjerom u Isusa Krista, već ontološka i odnosna stvarnost u kojoj osobe, primajući ‘Duh Kristov’ (Rimljanima 8,9), postaju ugrađene u samoga Krista. Vjernici zapravo postaju ‘tijelo Kristovo’ time što su ‘kršteni jednim Duhom u jedno tijelo’ (1. Korinćanima 12,13)”. (Staples, “Body of Christ”, u *Dictionary of Paul and His Letters*, Downers Grove, IL: IVP Academic, 2023., str. 83)

Metafora tijela naglašava jedinstvo crkvene zajednice, ali i jedinstvo crkve s njezinim Gospodinom — pogotovo s obzirom na činjenicu da je Krist glava tijela (Kološanima 1,18; Efežanima 4,15). U tom smislu “tijelo” nije primarno “tijelo vjernika”, već “tijelo Kristovo”; to jest, naglasak metafore je na jedinstvu vjernika s Kristom.

Kako Pavao opisuje u ovom poglavlju, to znači da etničke, spolne i društvene razlike postaju nebitne za pripadnost Kristovom tijelu. Ova misao nije bila samo neuobičajena, već je bila subverzivna i opasna za grčko-rimsko društvo, u kojem su status, moć, stid, čast i spol igrali ključne uloge.

Zapazite sljedeći primjer koji navodi Philip Ryken, teolog i stručnjak za Novi zavjet, u pogledu hijerarhije, položaja i spola u svijetu u kojem je djelovala rana kršćanska crkva: “Razmotrite molitvu koja se ponekad pripisuje Sokratu, u kojoj jedan Grk zahvaljuje Bogu ‘što sam rođen kao ljudsko biće, a ne kao zvijer; kao muškarac, a ne kao žena; i kao Grk, a ne kao barbar’. Pogani su uglavnom prezirali svoje robove i loše postupali sa ženama. U nekim mjestima robovima je bilo zabranjeno ulaziti u poganske hramove, dok se prema ženama postupalo kao prema privatnom vlasništvu.” (Philip Graham Ryken, “Galatians”, *Reformed Expository Commentary*, Phillipsburg, NJ: P&R Publishing, 2005., str. 148) Jasno je da je Pavlova poruka korintskoj crkvi bila potpuno suprotna vrijednostima tadašnjeg svijeta.

TREĆI DIO: Primjena

Mi ljudi skloni smo darove koje je Bog dao crkvi kao Kristovom tijelu poredati po hijerarhijskom redu. Pavao se služi metaforom tijela i udova kako bi pomogao svojim čitateljima da se usredotoče na jedinstvo i misiju. Udovi, piše on, ne mogu biti uspješni sami za sebe. Zapravo, oni sami ne mogu ni preživjeti. Oku je potreban kapak; glavi je potreban

vrat; stopalu su potrebne noge; a svi oni se oslanjaju na srce za kisik i krv. Na osnovi dvanaestog poglavlja Prve poslanice Korinćanima, porazgovarajte o sljedećim pitanjima u vašem razredu:

1. Kako možemo primijeniti Pavlovu metaforu tijela na našu crkvenu stvarnost, u kojoj se često sukobljavaju konkurentski programi i različiti prioriteti?

2. Što mislite o ideji da Bog u svojoj crkvi želi vidjeti "tijelo", a ne samo "dijelove tijela"?

3. Što metafora crkve kao Kristovog tijela poručuje ljudima koji žive u dvadeset prvom stoljeću?

4. Koji bi bili najbolji kriteriji za ocjenu duhovnih darova i njihovog značenja za crkvu?

5. Kako možemo otkriti vlastite darove u kontekstu misije crkve?

6. Kada bi bilo moguće, koji biste dar željeli posjedovati i zašto?

Portret ljubavi

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 13,13.

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 13,1-13.

Uvod

Ana živi sa svojom ostarjelom bakom. Prijatelji je često zovu da izide s njima, ali ona ostaje kod kuće i kuha, čisti i čita svojoj baki, koja zbog demencije ponekad zaboravi njezino ime.

Jedne večeri baka se razljutila i istresla se na nju zaboravljajući svu dobrotu koju joj je Ana dotada ukazivala. Umjesto da se naljuti i ode, Ana ju je nježno uzela za ruku i rekla: “U redu je, bako. Volim te.” Nastavila se brinuti o njoj čak i kada zauzvrat nije dobila nikakvu zahvalnost.

Ana ne služi radi priznanja ili nagrade. Ona ne traži pohvale. Ona jednostavno voli — strpljivo, ljubazno, bez zavisti, ponosa ili ogorčenosti. Njezina ljubav ustrajava čak i kada je teško.

Pavao opisuje upravo takvu ljubav u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima — ljubav koja nisu samo riječi ili emocije, već svakodnevna odluka da budemo nesebični, da opraštamo i ostanemo nepokolebljivi. To je ona vrsta ljubavi koja odražava Božju ljubav prema nama, koja nikada ne prestaje.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

Trinaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima, koje se često naziva “poglavljem o ljubavi”, jedan je od najdubljih odlomaka u Bibliji. Pavao stavlja ljubav u samo središte kršćanskog života pokazujući da je ona nadmoćnija od duhovnih darova, od znanja, pa čak i od vjere. Ovog ćemo se tjedna osvrnuti na tri glavne teme ovog poglavlja:

1. **Nadmoć ljubavi** (1. Korinćanima 13,1-3)
2. **Odlike ljubavi** (1. Korinćanima 13,4-8)
3. **Trajnost ljubavi** (1. Korinćanima 13,8-13)

DRUGI DIO: Komentar

1. Kontekst: Ljubav u grčkim spisima i filozofiji prvog stoljeća:

U prvom stoljeću ljubav je bila tema o kojoj se naširoko raspravljalo u grčko-rimskoj filozofiji i književnosti, a bila je i ključni dio hebrejske misli. Međutim, način na koji je ljubav shvaćana značajno se razlikovao. Rimski pjesnici, poput Ovidija u djelu *Ars Amatoria* ("Umijeće ljubavi"), usredotočivali su se na ljubav kao na vještu igru, često isprepletenu manipulacijom i zavodenjem. Ljubav je često bila povezivana s ljepotom, žudnjom i osvajanjem, prije nego s nesebičnošću.

Stari Grci i Rimljani imali su više riječi za ljubav, od kojih je svaka odražavala različite aspekte ljudskih odnosa: *erôs* se uglavnom koristila za strastvenu, romantičnu ili seksualnu ljubav. *Eros* je često shvaćan kao intenzivna žudnja ili čak opasna sila koja može odvesti u iracionalno ponašanje. Međutim, Platon je u svojem *Simpoziju* o erosu govorio kao o nečemu što čovjeka može uzdići od fizičke privlačnosti do potrage za višom, božanskom ljepotom. *Philia* se koristila za opisivanje prijateljstva ili bratske ljubavi i često je karakterizirala odnose među jednakima. Aristotel je u *Nikomahovoj etici* opisao *philiu* kao bitnu osobinu za čestit i ispunjen život, posebno u prijateljstvima zasnovanim na obostranoj dobroti. *Storgê* je opisivala obiteljsku ljubav, poput prirodne veze između roditelja i djece; ona je smatrana instinktivnom i zaštitničkom.

Konačno, *agapê* je često imala konotaciju nesebične, bezuvjetne ljubavi. Iako je ovaj izraz postojao i prije kršćanstva, u grčkim filozofskim tekstovima nije mu pridavano veliko značenje. Pavlovi spisi — a posebno njegova upotreba ove riječi u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima — stavljaju ovu ljubav u prvi plan.

U hebrejskoj misli ljubav je bila usko povezana sa zavjetnim odnosom između Boga i Izraela, kao i među pojedincima. Hebrejski su spisi naglašavali: (1) Božju postojanu ljubav (*hesed*) koja se odnosila na Njegovu zavjetnu ljubav. Ta ljubav je odana, milosrdna i trajna — na primjer u refrenu koji nalazimo u Psalmu 136,2: "Vječna je ljubav njegova"; (2) ljubav prema bližnjem, kao što nalazimo u Levitskom zakoniku 19,18: "Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe", načelo koje je Isus kasnije potvrdio; (3) ljubav u obitelji i braku, prikazanu u Izrekama i Pjesmi nad pjesmama.

Do prvog stoljeća hebrejski učitelji — farizeji, na primjer — isticali su poslušnost Božjem zakonu kao izraz ljubavi prema Bogu (Ponovljeni zakon 6,5). Pavlov opis ljubavi u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima bio je revolucionaran za to vrijeme. Nasuprot natjecateljskoj ljubavi grčko-rimskog svijeta pokretanoj statusom u društvu, s

jedne strane, kao i legalizmu pojedinih hebrejskih učitelja, s druge strane, Pavao prikazuje *agape* kao najvišu vrlinu — veću od znanja ili moći, pa čak i od duhovnih darova. Za razliku od *erosa*, koji traži osobno ispunjenje, ljubav koju je Pavao opisao u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima bila je požrtvovna. Nasuprot usmjerenosti na sebe, ta ljubav se izdizala iznad samih osjećaja i bila je postojana i aktivna. To je bio način života koji zahtijeva strpljenje, ljubaznost i poniznost.

Pavlov doživljaj ljubavi bio je bliži Božjem zavjetnom milosrđu (*hesed*) nego grčkim filozofskim idealima; pa ipak, njegovo shvaćanje ljubavi nadilazilo je čak i tradicionalne hebrejske poglede tvrdeći da je ljubav, a ne Zakon (Tora), temelj kršćanske etike.

2. Nadmoć ljubavi (1. Korinćanima 13,1-3): Trinaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima sastavni je dio Pavlovog nauka o duhovnim darovima (1. Korinćanima 12—14), u kojem on naglašava da je ljubav veća od bilo kojeg dara ili sposobnosti. Ljubav je veća od znanja, moći, pa čak i od vjere. Pavao opisuje ljubav ne kao emociju, već kao stav — strpljivost, ljubaznost, nesebičnost i ustrajnost. Ta vrsta ljubavi (*agapê*) srž je kršćanskog života. To nije samo ideal, već poziv na akciju — izazov stavljen pred vjernika da odražava Božju ljubav u svakom odnosu i u svim prilikama.

Godine 1904. Ellen G. White je napisala: “Gospodin želi da skrenem pozornost Njegovog naroda na trinaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima. Čitajte ovo poglavlje svaki dan i iz njega crpite utjehu i snagu. Naučite iz njega vrijednost koju Bog pridaje posvećenoj ljubavi rođenoj na Nebu, i neka lekcija koju ono upućuje prodre u vaša srca. Naučite da je ljubav slična Kristovoj nebeskog podrijetla i da su bez nje sve ostale vrline bezvrijedne.” (*The Advent Review and Sabbath Herald*, 21. srpnja 1904.)

Pavao na početku naglašava da su bez ljubavi čak i najveći duhovni darovi i pobožna djela besmisleni. On navodi tri primjera: (1) govorenje “ljudskih i anđeoskih jezika” bez ljubavi je samo “mjed što ječi ili cimbal što zveči” (1. Korinćanima 13,1); (2) osoba s proročkom moći, znanjem i vjerom “ništa” je bez ljubavi (1. Korinćanima 13,2); (3) krajnja darežljivost i žrtvovanje “ništa mi koristilo ne bi” ako ih ne pokreće ljubav (1. Korinćanima 13,3). Budući da je Bog ljubav (1. Ivanova 4,8), “Njega se u potpunosti može spoznati samo preko ljubavi. ... Bez ljubavi mi ne možemo poznavati Boga, a bez Boga smo ništa.” (“1 Corinthians”, u *Andrews Bible Commentary*, ur. Ángel Manuel Rodríguez et al., Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022., str. 1643) Ovaj odlomak naglašava činjenicu da duhovni darovi i vjersko posvećenje moraju biti ukorijenjeni u ljubavi kako bi imali pravi smisao.

3. Odlike ljubavi (1. Korinćanima 13,4-8): U sljedećim redcima Pavao objašnjava narav ljubavi. Ljubav nije samo emocija, već djelotvoran način života. Zanimljivo je da se Pavao ne koristi pridjevima, već glagolima kada definira ljubav. On ukupno upotrebljava šesnaest glagola, od kojih devet opisuje negativne vrijednosti (što ljubav nije), a sedam pozitivne ili konstruktivne. Sljedeća tablica daje pregled tih odlika ili osobina ljubavi:

Pozitivne odlike	Negativne odlike
Ljubav je strpljiva (redak 4)	Ljubav ne zavidi (redak 4)
Ljubav je dobrotiva (redak 4)	Ljubav se ne hvasta (redak 4)
Ljubav zaboravlja i prašta zlo (r. 5)	Ljubav se raduje istini (redak 6)
Ljubav se ne oholi (redak 4)	Ljubav se ne raduje nepravdi (redak 6)
Ljubav sve ispričava (redak 7)	Ljubav nije nepristojna (redak 5)
Ljubav sve vjeruje (redak 7)	Ljubav ne traži svoje (redak 5)
Ljubav se svemu nada (redak 7)	Ljubav se ne razdražuje se (redak 5)
Ljubav sve podnosi (redak 7)	Ljubav zaboravlja i oprašta zlo (redak 5)
Ljubav nigda ne prestaje (redak 8)	Ljubav se ne raduje nepravdi (redak 6)

Ovaj popis stoji u oštroj suprotnosti s ponašanjem Korinćana, koji su se borili s ohološću, podjelama i nadmetanjem oko duhovnih darova. Pavao ih poziva na više mjerilo ljubavi, shvaćanje koje je također potvrđeno u spisima Ellen G. White: “Osobina koju Krist najviše cijeni kod čovjeka jest milosrđe (ljubav) iz čistog srca. To je plod koji rada na kršćanskom stablu.” (*Manuscript 16*, 1892.)

4. Trajnost ljubavi (1. Korinćanima 13,8-13): Pavao zaključuje da je ljubav vječna, dok su duhovni darovi privremeni. “Ljubav nikad ne prestaje”, piše on u 1. Korinćanima 13,8, ali će darovi (proroštva, jezici, znanje) proći. Ti su nam darovi potrebni samo u našem nesavršenom, zemaljskom stanju, ali nam više neće biti potrebni kada dostignemo puno znanje u Božjoj prisutnosti. U 1. Korinćanima 13,12 Pavao nas podsjeća da ljudski vid u svojem najboljem izdanju vidi samo “nejasno”. On tu mutnu svijest suprotstavlja uvjerenju da ćemo se u Božjem kraljevstvu gledati “licem u lice”. Pavao naše trenutačno razumijevanje uspoređuje sa zamućenim odrazom u zamagljenom ogledalu. A u vječnosti ćemo u potpunosti spoznati Boga, i sami ćemo biti potpuno spoznati od Njega. Od tri vrline — vjere, nade i ljubavi — samo će ljubav ostati, jer je ona “najveća”. Dok su vjera i nada životno važne u našem sadašnjem životu, ljubav je jedina koja će trajati svu vječnost.

TREĆI DIO: Primjena

Pavlovo izlaganje o ljubavi u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima naglašava da je ljubav temelj kršćanske vjere i međuljudskih odnosa. Ljubav (*agapé*) ne odnosi se na emocije, privlačnost ili osobnu korist. Naprotiv, ona je samopožrtvovno, ustrajno i preobražavajuće načelo koji odražava Božju ljubav prema nama. Pavao poziva vjernike da utjelove ovu ljubav u svojem svakidašnjem životu, čineći je najvišom vrlinom u vjeri i djelima.

1. Pavao kaže da su čak i veliki duhovni darovi i požrtvovna djela besmisleni bez ljubavi. Zašto mislite da je ljubav važnija od znanja, vjere ili darežljivosti?

2. Možete li se sjetiti primjera gdje ljudi čine “dobre stvari”, ali bez ljubavi? Koji su plodovi njihovih postupaka?

3. Kako 1. Korinćanima 13 dovodi u pitanje način na koji određujemo uspjeh?

4. Koji vam od opisa ljubavi (na primjer strpljenje, ljubaznost, nesebičnost) najviše privlači pozornost? Zašto?

5. Koju od navedenih karakteristika najteže primjenjujete u svakidašnjem životu? Kako možete duhovno rasti na tom polju?

6. Kako možete pokazivati *agape* ljubav kada vam je teško voljeti (na primjer u napetim odnosima, nesuglasicama, svakidašnjim frustracijama)?

7. Razmislite o osobi u vašem životu koja istinski oličava onu vrstu ljubavi koju Pavao opisuje u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima. Što možete naučiti od te osobe?

8. Kako nam razumijevanje Božje ljubavi pomaže da više volimo druge?

Sila Kristovog uskrsnuća

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 15,14-17.

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 15.

Uvod

Jedna djevojčica promatrala je svoju baku kako u vrtu sadi lukovice tulipana. Zbunjena, upitala ju je: “Bako, zašto zakopavaš taj luk?” Baka se nasmijala i rekla: “To nije luk — to su tulipani! Sada ih zakopaš, a u proljeće se vrate prelijepi.” Djevojčica je žmirkajući zagledala lukovice koje je baka zakopavala. “Te ružne stvari umru, a onda se vrate raskošno lijepo?” “Upravo tako”, rekla je baka.

Djevojčica je malo razmislila, a onda upitala: “Hoće li tako biti i s nama kada nas Isus probudi iz mrtvih? Hoćemo li se i mi vratiti... ljepši?”

Pavao bi se vjerojatno nasmiješio na način na koji se djevojčica izrazila. U petnaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima, Pavao iznosi nešto radikalno: uskrsnuće je stvarno i naša slomljena, “obična” tijela uskrsnut će u slavi — preobražena, savršena i bolja nego što možemo i zamisliti. To je kršćanska nada: smrt nije kraj. Za vjernika smrt je samo vrijeme čekanja ili zimski san prije velikog preobražaja.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

Petnaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima u teološkom je smislu jedno od najbogatijih poglavlja u Novom zavjetu. Ono se prvenstveno usredotočuje na Kristovo uskrsnuće i uskrsnuće vjernika prigodom Isusovog drugog dolaska. U ovoj ćemo se pouci osvrnuti na četiri glavne teme u ovom poglavlju:

1. Kristovo uskrsnuće: Pavao počinje potvrđivanjem povijesne stvarnosti Kristovog uskrsnuća, navodeći očevice (1. Korinćanima 15,1-11). Ova potvrda temelj je evanđeoske poruke i bitna je za kršćansku vjeru.

2. Uskrsnuće mrtvih: Ako je Krist uskrsnuo iz mrtvih, tvrdi Pavao, onda će i vjernici uskrsnuti (1. Korinćanima 15,12-34). On se suprotstavlja tvrdnjama da uskrsnuća nema, objašnjavajući njihove pogubne posljedice.

ce: bez tjelesnog uskrsnuća iz smrti i groba vjera je uzaludna, a vjernici su i dalje u svojim grijesima.

3. Priroda uskrslog tijela: Pavao zatim objašnjava s kakvim će tijelom mrtvi uskrsnuti (1. Korinćanima 15,35-49). On se koristi metaforama (poput sjemena koje umire da bi postalo biljka) kako bi opisao preobražaj iz raspadljivog u neraspadljivo, proslavljeno tijelo.

4. Pobjeda nad smrću: Vrhunac ovog poglavlja trijumfalna je objava da je smrt poražena zahvaljujući Isusu Kristu (1. Korinćanima 15,50-57). Ključne riječi glase: “Pobjeda proguta smrt” (1. Korinćanima 15,54) — uskrsnuće mijenja ljudsku sudbinu. Pavao završava ohrabrenjem (1. Korinćanima 15,58): budući da je uskrsnuće stvarno, vjernici trebaju biti nepokolebljivi, znajući da njihov trud u Gospodinu nije uzaludan.

DRUGI DIO: Komentar

1. Kontekst: Poruka iz petnaestog poglavlja Prve poslanice Korinćanima u oštrom je kontrastu s prevladavajućim poganskim vjerovanjima u Korintu u prvom stoljeću, gradu koji je pripadao grčkoj kulturi, ali je bio filozofski raznolik. Pavlovo učenje o uskrsnuću sukobilo se s tamošnjim pogledom na svijet.

Grčka misao (posebno platonska) smatrala je tijelo drugorazrednim, pa čak i tamnicom za dušu. Spasenje je, prema tom shvaćanju, značilo bijeg iz materijalnog tijela i ulazak u čisto duhovno, bestjelesno postojanje. Pavao, međutim, govori o tjelesnom uskrsnuću — ne samo o duhovnom nastavku života, već na preobrazbi fizičkog u neraspadljivo. Ova ideja bila je radikalna, pa čak i odbojna mnogima u intelektualnim krugovima Korinta.

Mnogi Grci su vjerovali u besmrtnost duše, ali ne i u uskrsnuće. Za njih je uskrsnuće tijela zvučalo kao nazadovanje, a ne oslobođenje. Pavao tvrdi suprotno. On naglašava holistički biblijski pogled na čovjeka kao cjelovito biće, a ne kao na biće s dušom koja može postojati bez tijela. Za Pavla uskrsnuće je konačna pobjeda u kojoj je i sama smrt poražena — ne bijegom, već preobražajem cjelokupne osobe.

U širem grčko-rimskom poganstvu, pogledi na zagrobni život razlikovali su se. Neki umovi su bili skeptični ili agnostički nastrojeni; drugi su vjerovali u neodređene ili sjenovite oblike postojanja nakon smrti (kao što je Had). Nasuprot tome, Pavlovo učenje ispunjeno je nadom i samopouzdanjem: uskrsnuće je sigurno, slavno i opipljivo. Ono je bilo ukorijenjeno u Kristovom uskrsnuću, koje je bilo posvjedočeno i objavljeno. Poganski pogledi često su vodili u osjećaj fatalizma — da je smrt konačna, ili da je život nakon smrti nejasan i ne može utjecati na svakodnevni život.

Pavao završava poglavlje pozivajući na nepokolebljivost napominjući da “vaš trud u Gospodinu nije uzaludan” (1. Korinćanima 15,58). Uskrsnuće daje smisao, nadu i motivaciju za život vjere. Pavlovo učenje u Prvoj poslanici Korinćanima bilo je neuobičajeno — hrabro sukobljavanje s intelektualnim pretpostavkama Korinta. Umjesto bestjelesnih duša koje maglovito lebde u eteru, Pavao pravi sliku novog stvaranja u kojem je smrt pobijedena, a ljudi otkupljeni.

2. Kristovo uskrsnuće: Odlomak u 1. Korinćanima 15,1-11 temelj je čitavog poglavlja. Ovaj odlomak je i osoban i teološki, budući da Pavao naglašava poruku Evanđelja i ističe Isusovo uskrsnuće kao njegovu srž. On podsjeća Korinćane na Evanđelje koje su već znali. On ne govori nešto novo, već ponovno povezuje vjernike s onim od čega je postojala opasnost da odstupe. Također, Pavao naglašava da vjera mora biti postojana — ne samo u trenucima nakon prihvaćanja, već kao neprestano pouzdanje. U 1. Korinćanima 15,3.4, nalazimo jedan od najranijih sažetaka kršćanskog kreda u Novom zavjetu, zasnovan na četirima ključnim povijesnim elementima:

1. *Krist je umro.* Njegova smrt nije bila samo mučeništvo, već smrt za naše grijehе.

2. *Krist je pokopan.* Njegov ukop potvrđuje da je doista umro.

3. *Krist je uskrsnuo.* Njegovo uskrsnuće središnje je čudo.

4. *Sve se to dogodilo “po Pismu”.* Dakle, Kristova smrt, ukop i uskrsnuće bili su dijelovi Božjeg plana još od početka.

Kristova smrt i uskrsnuće nisu bili stvar mišljenja ili filozofije — ti su događaji povijesna činjenica, utemeljena na Svetom pismu i njegovim proročanstvima. Uskrsnuće je bilo javno, doslovno i provjerljivo. U 1. Korinćanima 15,9-11 Pavao iznosi vlastitu životnu priču kao primjer sile uskrsnuća na djelu, pokazujući da uskrsnuće nije samo doktrina u koju treba vjerovati, već preobražavajuća sila koja mijenja život.

3. Uskrsnuće mrtvih: U 1. Korinćanima 15,35-49, Pavao se hvata u koštac s važnim pitanjem koje su Korinćani, pod utjecajem grčke filozofije, vjerojatno imali u vezi s uskrsnućem. “Iako je tjelesno uskrsnuće bilo sporno pitanje, izraz ‘tijelo’ pojavljuje se prvi put u ovom poglavlju i postaje glavni naglasak odjeljka u 1. Korinćanima 15,35-49.” (Mark Taylor, “1 Corinthians”, u *The New American Commentary*, sv. 28, ur. E. Ray Clendenen et al., Nashville, TN: B&H Publishing, 2014., str. 401)

Pavao se koristi metaforom iz ratarstva kako bi se suprotstavio pogledu na svijet koji s podcjenjivanjem gleda na fizičko tijelo. Ta metafora je slika sjemena koje mora “umrijeti” da bi donijelo novi život. Uskrsnuće ne znači da Bog reciklira trenutačno tijelo — On ga pre-

obražava u nešto slavno. Ukazujući na Božju stvaralačku raznolikost, Pavao uvjerava čitatelje da nam Bog može dati novo, prikladno tijelo. On izravno suprotstavlja naše sadašnje tijelo našem uskrslog tijelu. Mi sada nosimo obličje zemljanog čovjeka (Adama), ali ćemo nositi obličje nebeskog Čovjeka (Krista). Baš kao što smo naslijedili Adamovo slomljeno tijelo, naslijedit ćemo i Kristovo uskrslo, proslavljeno tijelo. U vječnosti ćemo manje ličiti na Adama, a više na Isusa — u slavi, snazi i životu ispunjenom Duhom.

4. Pobjeda nad smrću: Nakon objašnjenja prirode uskrslog tijela, u posljednjem dijelu poglavlja (1. Korinćanima 15,50-58) Pavao proglašava konačnu pobjedu nad smrću. “Tijelo i krv” iz pedesetog retka odnose se na naše sadašnje, propadljivo ljudsko stanje — ne zato što je tijelo nešto loše, već zato što mu je potreban preobražaj.

Taj će se preobražaj dogoditi prigodom Kristovog povratka, kada će vjernici, i mrtvi i živi, biti trenutačno preobraženi. Pavao se potom koristi metaforom odijevanja, navodeći da mi moramo biti “obučeni” za vječnost. Uskrsnuće znači biti obučen u besmrtnost, ne samo svladati smrt, već i biti učinjen slavno cjelovitim. Povezavši citate iz Izaije 25,8 i Hošee 13,14, Pavao pokazuje da je smrt “progutana” — ne samo ranjena, već potpuno uništena Kristovim uskrsnućem. “Žalac” smrti je poput pčelinjeg — on boli, ali je Krist uklonio njegov otrov.

Riječi iz 1. Korinćanima 15,56 mogu se pokazati izazovnim pri prvom čitanju, jer se sila grijeha povezuje sa Zakonom. Kao što primjećuje Mark Taylor, teolog i stručnjak za Novi zavjet: “Pavao dalje ne razrađuje odnos između trijade smrti, grijeha i Zakona. Nesumnjivo je da su Korinćani ‘razumjeli ovu teološku kraticu’ na osnovi prethodnih uputa. Detalji su razrađeni i sačuvani za nas u drugim tekstovima, posebno od petog do sedmog poglavlja Poslanice Rimljanima. Iako je Pavlovo ismijavanje smrti i njegova tvrdnja o pobjedi u sadašnjem vremenu, konačna pobjeda nad smrću čeka povratak Isusa Krista kada će oni koji Njemu pripadaju uskrsnuti (1. Korinćanima 15,23). Drugim riječima, Pavao promatra poraz smrti u svjetlu dana uskrsnuća.” (Mark Taylor, “1 Corinthians”, u *The New American Commentary*, sv. 28, str. 415) Pavao ističe da je Zakon otkrio grijeh i tako pokazao da je čovječanstvo osuđeno, dajući na taj način grijehu njegovu silu. Bez Krista, grijeh vodi u smrt i sud. S Kristom, grijeh je oprošten, a smrti je oduzet “žalac”. Uskrsnuće nije samo teologija — ono je razlog za obožavanje, za nadu i za život bez straha.

TREĆI DIO: Primjena

Petnaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima ključno je poglavlje u Pavlovom razmišljanju o uskrsnuću vjernika prigodom drugog Kristovog dolaska. Sljedeća pitanja trebaju potaknuti teološko promišljanje i osobnu primjenu:

1. Zašto Pavao stavlja toliki naglasak na očevice Isusovog uskrsnuća?
2. Kako biste objasnili važnost uskrsnuća nekome tko sumnja u kršćansku vjeru?
3. Na koji način Pavlovo iskustvo (1. Korinćanima 15,9.10) daje dodatnu težinu njegovoj poruci?
4. Koje su, prema Pavlu, posljedice ako uskrsnuća nema (1. Korinćanima 15,14-19)?
5. Na koji način suvremeno društvo odražava slične sumnje u uskrsnuće kakve su imali Korinćani?
6. Kako uskrsnuće oblikuje vaše razumijevanje života, smrti i onoga što dolazi poslije?
7. Kako vam metafore koje Pavao upotrebljava (poput sjemena koje postaje biljka) pomažu da razumijete ideju preobražaja?
8. Kako vas ovaj odlomak ohrabruje kada se suočavate s tugom ili gubitkom?
9. Kako vjera u uskrsnuće može dati smisao i potaknuti duh ustrajnosti i hrabrosti u svakidašnjem životu?

Služba poticana ljubavlju

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 2. Korinćanima 2,4.

Središte proučavanja: 2. Korinćanima 1,3-14; 2. Korinćanima 2,1-17.

Uvod

U malom selu, žena po imenu Ana držala je pekarnicu. Svakog jutra zrak bi ispunila mirisom svježe pečenog kruha i toplih peciva. Taj miris se širio ulicama privlačeći ljude. Neki su željno dolazili da bi kupili, dok su drugi jednostavno uživali u tom privlačnom mirisu dok su prolazili pokraj pekarnice.

Ipak, nisu to svi cijenili. Susjed, gospodin Grayson, smatrao je taj miris prejakim i stalno se žalio. "Ovaj miris je posvuda! Ne mogu mu pobjeći!" mrmljao bi on.

Jednog dana, tijekom jake zimske oluje, u selu je nestalo struje. Mnogi su bili promrzli i gladni, ali Anina pekarnica imala je peć na drva. Otvorila je svoja vrata nudeći toplinu i hranu svima kojima je bila potrebna. Ljudi su slijedili onaj poznati miris znajući da ih on vodi do mjesta utjehe i okrepjenja.

Čak je i gospodin Grayson, koji se nekada žalio, osjetio potrebu da uđe. Dok je primao topli kruh, shvatio je da ga sada oduševljava onaj isti miris koji je nekada prezirao.

Kršćanstvo je više od osnovnih vjerovanja ili teološkog promišljanja. Ono uključuje ljude, društvenu zajednicu i Boga koji je uz nas u našim najmračnijim trenucima, ali i na vrhuncu uspjeha. U Drugoj poslanici Korinćanima možemo mnogo naučiti o Pavlovom životu i službi u njegovoj interakciji s crkvom. Iznova shvaćamo da više od naših riječi, naši stavovi i odnosi šire Kristov miris i privlače svijet koji čezne za nadom.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

Pouka za ovaj tjedan iznosi niz važnih tema i činjenica, uključujući sljedeće:

1. Božja utjeha u patnji: Bog nas tješi u trenucima patnje i osposobljava nas da i mi tješimo druge (2. Korinćanima 1,3-7).

2. Oslanjanje na Boga, a ne na sebe: Patnja nas uči ovisnosti o Bogu (2. Korinćanima 1,8-11).

3. Poštenje i vjernost u službi: Kršćanska služba mora biti iskrena i odražavati Božju vjernost (2. Korinćanima 1,12-14.17-22).

4. Opraštanje i pomirenje: Služba vođena ljubavlju teži pomirenju, a ne osudi (2. Korinćanima 2,5-11).

5. Kristov miris: Naš život treba širiti Kristovu poruku kao što se širi ugodan miris, čak ako je neki odbacuju (2. Korinćanima 2,14-17).

DRUGI DIO: Komentar

1. Povijesna pozadina Druge poslanice Korinćanima: Pavlovo autorstvo Druge poslanice Korinćanima nikada nije bilo ozbiljno dovedeno u pitanje i kao takvo su ga priznali rani crkveni oci, uključujući Polikarpa (oko 155. g.), Ireneja (oko 185. g.), Klementa Aleksandrijskog (oko 200. g.) i Tertulijana (oko 210. g.). Ipak, kako primjećuju pojedini stručnjaci, Druga poslanica Korinćanima “zasigurno je Pavlova poslanica s najsloženijim skupom povijesnih, društvenih i crkvenih elemenata koji stoje u njezinoj pozadini.” (Philip Towner, “Corinthians, Second Letter To”, u *The New Interpreter’s Dictionary of the Bible*, ur. K. Doob Sakenfeld, Nashville, TN: Abingdon Press, 2006., sv. 1, str. 744)

Jedan od razloga ove složenosti jesu prijelazi između tema koji nisu uvijek glatki, kao i nagle promjene u tonu. Poslanica je vjerojatno pisana tijekom dužeg vremenskog razdoblja dok je Pavao putovao kroz Makedoniju (2. Korinćanima 2,1-12), susrećući se s promjenjivim okolnostima i možda čak primajući dodatne vijesti iz crkve. Ti uvjeti i informacije vjerojatno su rezultirali dodatnim temama koje djeluju nepovezano s temama koje su već prethodno spomenute.

2. Služba vođena ljubavlju: U prvom i drugom poglavlju Druge poslanice Korinćanima, Pavao ističe nekoliko ključnih osobina službe vođene ljubavlju. Njegova osobna iskustva, uključujući patnju, opraštanje i iskrenost, pokazuju kako istinska kršćanska služba treba biti pokretana Božjom ljubavlju, a ne osobnom koristi ili položajem. Sljedeće podkategorije mogu se pronaći u biblijskom tekstu i o njima biste mogli razgovarati u svojem razredu subotnje škole:

a. *Suosjećanje i utjeha (2. Korinćanima 1,3-7):* Pavao opisuje Boga kao “Oca milosrđa” i “Boga svakovrsne utjehe”. Suosjećanje (milosrđe) i utjeha upravo su ono što je Pavao primio od Boga u vlastitim kušnjama. Tako je apostol mogao proširiti to isto milosrđe na ljude oko sebe, uključujući i svoje crkve. Služba vođena suosjećanjem pruža utjehu

drugima, baš kao što Bog tješi nas u našim patnjama (2. Korinćanima 1,4). Služba se ne vrtila oko moći ili vlasti, već oko sudjelovanja u tuđoj boli i usmjeravanja ljudi prema Kristu. Pavao podsjeća Korinćane da su mu vlastite patnje omogućile da bolje razumije one koje pate i da im služi.

b. Ovisnost o Bogu (2. Korinćanima 1,8-11): U ovom drugom dijelu uvoda (ili pozdrava), Pavao se prisjeća vremena kada je bio pod iznimnim pritiskom, iznad svojih snaga, čak očajavajući nad samim životom (2. Korinćanima 1,8). Umjesto da se osloni na sebe, uzdao se u Boga koji ima moć uskrsavati mrtve (2. Korinćanima 1,9). Slika uskrsnuća ovdje pokazuje da je Bog u stanju učiniti (i da je već učinio) nemoguće kada se oslonimo na Njega. Služba vođena ljubavlju ovisi o Božjoj sili, a ne o ljudskim sposobnostima. Pavao poziva svoje čitatelje da se ne ponašaju kao da imaju sve odgovore, već da upućuju ljude na povjerenje u Boga koji izbavlja svoju djecu iz kušnji (2. Korinćanima 1,10).

c. Poštenje i iskrenost (2. Korinćanima 1,12-14): Pavao tvrdi da je njegov rad obavljan u svetosti, iskrenosti i razvidnosti, ne po svjetovnoj mudrosti, već po Božjoj milosti (2. Korinćanima 1,12). Pavao se brani od optužbi da nije pouzdan i da je nedosljedan, uvjeravajući Korinćane da nije bio obmanjivač kada je promijenio plan svojeg putovanja (2. Korinćanima 1,15-18). Ovo poštenje zasnovano je na Božjoj vjernosti i očituje se u Pavlovom propovijedanju Krista, kako je navedeno u 2. Korinćanima 1,20: "Uistinu, sva obećanja Božja imaju u njemu [Kristu] svoj 'da'; zato i mi po njemu velimo svoj 'amen' na slavu Boga." Služba vođena ljubavlju ne manipulira i ne obmanjuje, već je poštena i iskrena.

d. Vjernost Božjim obećanjima (2. Korinćanima 1,18-22): Pavao naglašava da su Božja obećanja uvijek "da" u Kristu (2. Korinćanima 1,20). Služba vođena ljubavlju oslanja se na Božju vjernost, a ne na ljudsku nepostojanost. Djelo Duha Svetoga opisuje se trima glavnim aktivnostima. Prvo, On "jača" vjernika (2. Korinćanima 1,21). Glagol koji se ovdje koristi upotrijebljen je u sadašnjem vremenu, što ukazuje na efekt koji traje. Drugo, vjernik je "pomazan" da dijeli Radosnu vijest svijetu, kao što bi to činio svećenik ili levit u Starom zavjetu. I konačno, Duh "je obilježio pečatom" vjernike u njihovim srcima kao Božje vlasništvo (2. Korinćanima 1,22), uvjeravajući ih u Njegovu vjernost. Pavao opisuje ovaj pečat kao "zalog" (grč. *arrabôn*), kako bi vjernik mogao biti siguran u Božju pouzdanost i Njegova nepromjenjiva obećanja.

e. Opraštanje i pomirenje (2. Korinćanima 2,5-11): Pavao poziva Korinćane da oprostite i vrate u zajednicu vjernika koji je nanio bol, ali koji se kaje (2. Korinćanima 2,6.7). Crkva pokretana ljubavlju teži pomirenju, a ne kazni ili osveti. Pavao dalje navodi da duh nepraštanja

daje Sotoni uporište u crkvi (2. Korinćanima 2,11). Umjesto zlopamćenja, služba vođena ljubavlju nastoji obnoviti narušene odnose milošću i milosrdem.

3. Kristov miris (2. Korinćanima 2,14-17): Mirisi šire neverbalne poruke. Na primjer, neugodni mirisi nas odbijaju, dok su nam ugodni mirisi privlačni i mogu prodrijeti duboko u naše emocije. Aroma omiljenog jela može u nama probuditi davno uspavane emocije, podsjećajući nas na dom, obitelj ili neku proslavu. Mirisi su bili važni u kulturnom kontekstu biblijskog svijeta, budući da oni često djeluju kao “produžena ruka” onoga tko taj miris nosi. Svećenici i kraljevi (baš kao i Svetište) u starozavjetno su doba bili pomazani uljem koje je imalo snažan miris (usporedi Izlazak 30,22-33), jer je sadržavalo cimet, smirnu, trsku i lovor. Sam obred pomazanja označavao je da osoba ili mjesto pripada Bogu, čiji miris sada nosi.

Pavao se koristi metaforom mirisa u vezi s trijumfalnom povorkom (povezujući je u umovima svojih slušatelja s čuvenim rimskim trijumfalnim povorkama). Tijekom tih trijumfalnih povorki pokazivani su dokazi pobjede. Za Pavla, korinška crkva — sa svim svojim slabostima i unutarnjim izazovima — bila je dokaz uspjeha njegovog propovijedanja usred kušnji (2. Korinćanima 2,14).

Osim toga, za Pavla su vjernici bili “kadioni prinos čiji je miris, koji se širi na svakom mjestu, zapravo spasonosna spoznaja Isusa Krista” (“2 Corinthians”, u *Andrews Bible Commentary*, ur. Ángel Manuel Rodríguez et al., Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022., str. 1665). Služba treba privlačiti ljude Kristu, baš kao što sladunjav miris ispunjava prostoriju. Međutim, nekima je Evanđelje uvreda, poput mirisa smrti (2. Korinćanima 2,16).

TREĆI DIO: Primjena

Služba vođena ljubavlju može doprijeti do onih koji žude za nadom. Ova vrsta službe zahtijeva suosjećanje, poštenje, iskrenost i vjernost Božjim obećanjima. Na kraju, oni koji su se susreli s Isusom i On ih je preobrazio, postat će poput mirisa koji privlači druge koji traže spasenje. Početna poglavlja Pavlove Druge poslanice Korinćanima uvode nas u ovu vrstu službe, dok Pavao iznosi dokaze u obranu vlastite službe. Na osnovi prvog i drugog poglavlja Druge poslanice Korinćanima, porazgovarajte o sljedećim pitanjima u vašem razredu:

Zašto su suosjećanje i milosrđe bitni za službu vođenu ljubavlju? Koje uzore možemo pronaći u Svetom pismu koji ilustriraju ove karakteristike?

Mnogi od nas ne žele ovisiti o drugima. Zašto je važno da se naučimo oslanjati jedni na druge u našim crkvama?

Pavao višeput ističe iskrenost i poštenje u svojem ophođenju s crkvama i pojedincima. Zašto je poštenje toliko važno u našim međuljudskim odnosima?

Kakvo je značenje Božjih obećanja u vašem životu? Kako biste prijatelju koji nije vjernik objasnili da su Njegova obećanja dostojna povjerenja?

Mahatma Gandhi je rekao: “Slabi nikada ne mogu oprostiti. Opraštanje je odlika jakih.” Zašto je opraštanje bitno u našim odnosima unutar i izvan crkve?

Autentična kršćanska služba

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 2. Korinćanima 4,8-10.

Središte proučavanja: 2. Korinćanima 3—7.

Uvod

Tek što je završio teološki fakultet, mladi pastor stigao je na svoju prvu službu noseći u ruci debeli fascikl. Unutra su bila sjajna pisma preporuke — od profesora, bivših pastora i mentora. Ponosno ih je predao crkvenom odboru, vjerujući da su ona ključ za stjecanje povjerenja i dokazivanje njegove vrijednosti. Nažalost, nakon nekoliko mjeseci stvari nisu išle po planu. Njegove propovijedi djelovale su hladno. Vjernici su bili rezervirani. Silno se trudio, ali nešto je nedostajalo.

Jednog dana starija vjernica pozvala ga je u svoj dom. Ljubazno je saslušala njegovo jadanje, a onda rekla nešto što taj mladi pastor nikada neće zaboraviti: “Nama ne treba pismo koje će nam reći koliko si ti dobar. Mi trebamo vidjeti Krista u tebi. Otvori nam svoje srce. Dopusti nam da vidimo kako je Bog tebe promijenio — a onda dopusti Bogu da mijenja nas preko tebe.” To je bila prekretnica. Prestao je pokušavati učiniti dobar dojam i počeo je otvarati svoje srce. Posjećivao je domove. Molio se s ljudima. Plakao je s njima. Dijelio je vlastite borbe. I s vremenom, životi su se počeli mijenjati — ne zbog njegovih diploma, već zato što je Duh djelovao kroz iskreno srce.

Od trećeg do sedmog poglavlja Druge poslanice Korinćanima, apostol Pavao usredotočuje svoju poruku na istinsku službu. On podsjeća Korinćane da se autentična služba ne sastoji od pisama preporuke ili duhovnog “nastupa”. Naprotiv, riječ je o srcima koja su promijenjena Božjim Duhom, o propovjednicima koji su otvoreni i ranjivi, i o životu koji odražava Božju slavu. Pavao nas poziva na dublje razumijevanje službe — službe koja je vođena Duhom, emotivno iskrena i silno preobrazavajuća.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

Pouka za ovaj tjedan ističe četiri važne teme:

1. Duhovna preobrazba: Služba vodi k promijenjenim životima djelovanjem Duha Svetoga.

2. Emotivna iskrenost: Istinska služba uključuje ranjivost i otvoreno srce.

3. Moralni integritet: Oni koji služe pozvani su na svetost i odvajanje od svjetovnih kompromisa.

4. Pomirenje u odnosima: Služba teži obnovi narušenih odnosa u istini i milosti.

DRUGI DIO: Komentar

1. Kontekst: Pisma preporuke u grčko-rimskom svijetu: Kao bogat kozmopolitski grad u Rimskom Carstvu s etnički i društveno raznolikim stanovništvom, Korint je odražavao vrijednosti mediteranskih društava toga doba, naglašavajući čast, stid, status i javno priznanje. Bogati pokrovitelji podržavali su svoje štíćenike i stjecali ugled, često očekujući javnu pohvalu i odanost zauzvrat. Vješti govornici bili su idolizirani. Ljude su privlačili govornici koji su bili rječiti, zabavni i koji su reklamirali sami sebe. Mnogi takozvani "nadapostoli" uklapali su se u ovaj kalup.

Pavao je namjerno izbjegavao svjetovnu rječitost ili manipulaciju (vidi 1. Korinćanima 2,1-5). Služio je u slabosti i poniznosti, naglašavajući silu Duha, a ne ljudsku mudrost. Pavlova ponizna služba, ispunjena žrtvom i patnjom, sukobljavala se s korintskim vrijednostima moći, karizme i statusa.

U takvoj klimi pisma preporuke bila su važna. "Takva pisma bila su dobro poznata u grčko-rimskom svijetu i uklapala su se u mediteranske koncepte časti i stida. Putnici su često nosili pisma preporuke koja su im prijatelji napisali kako bi zatražili ljubaznost ili uslugu, kao što su gostoprimstvo, pomoć ili zaposlenje. Pisac pisma pohvalio bi putnika i tražio od primatelja da vjeruje njegovom sudu o karakteru donositelja pisma. Primatelji pisama preporuke razumjeli su svoju obvezu da se prema donositelju pisma ophode na isti način na koji bi se ophodili prema piscu pisma. Takva pisma obično su sadržavala karakteristike zajedničke drugim grčko-rimskim pismima, kao što su uvod, zaključak i pozdravi." (Derek R. Brown, Wendy Widder i E. Tod Twist, "2 Corinthians", u *Lexham Research Commentary*, ur. John D. Barry, Bellingham, WA: Lexham Press, 2013., notes on 2 Corinthians 3,1-3, Logos digital edition).

Pavao navodi da on nije došao s bilo kakvim pismima preporuke (2. Korinćanima 3,1), već da se njegova preporučnica mogla “čitati” u samom postojanju korinthske crkve: “Jer ste vi naša poslanica napisana u srcima našima, koju poznaju i čitaju svi ljudi.” (2. Korinćanima 3,2) Služba u Korintu značila je služiti “uzvodno” — konkretno, protiv kulture opsjednute moći, položajem i samoreklamom. Pavao je uspostavio model službe ovisne o Duhu, požrtvovne i autentične, koja je izgledala slaba prema svjetovnim mjerilima, ali je ukazivala na Kristovu slavu.

2. Duhovna preobrazba: Autentična kršćanska služba ukorijenjena je u Duhu, a ne u ljudskim preporukama, vodi k Duhom promijenjenim životima. Riječi iz 2. Korinćanima 3,1-9 ključne su za Pavlovo viđenje autentičnog kršćanskog vodstva i evanđeoske službe. Pavao brani svoju službu od kritičara u Korintu koji su bili oduševljeni izvanjskim preporukama — pismima preporuke, rječitošću, duhovnim isticanjem. Pavao odgovara ne hvalisanjem, već opisom same službe: to nije ljudsko, već božansko djelo koje čini Duh Sveti.

Pavao ukazuje na to da pravi dokaz njegove službe nije njegov životopis, već sami korinćanski vjernici (2. Korinćanima 3,1-3). Pravi dokaz nije u preporukama, već u promijenjenim ljudima. Duh piše po srcu, a ne po papiru. Pavao ilustrira ovu misao pozivanjem na Deset zapovijedi, koje su bile napisane na kamenu. On suprotstavlja ovu sliku djelovanju Duha po kojem Bog upisuje Savez u naša srca — što je ispunjenje obećanja o novom Savezu koji je nagoviješten u Starom zavjetu (uspoređi Jeremija 31,33; Ezekiel 36,26.27).

Pavao ne tvrdi da je sam sebi dovoljan; on nije “samoproglašeni” apostol. To nije služba “slova nego Duha” (2. Korinćanima 3,6). Sam Zakon ubija razotkrivajući grijeh; Duh daje život obnovom i milošću. Sposobnost za službu daruje Bog; to nije nešto što mi zarađujemo ili nasljeđujemo.

U 2. Korinćanima 3,7-9 Pavao uspoređuje dvije službe: službu smrti nasuprot službi Duha.

Stari Savez (Zakon)	Novi Savez (Duh)
Napisan na kamenu	Napisan u srcima
Donosi osudu	Donosi pravednost
Slava koja blijedi	Slava koja buja
Vodi u smrt	Daje život

Pavao ne podcjenjuje Zakon niti ga naziva lošim. Ne, Zakon nije loš (a kako bi i mogao biti kada ga je dao Bog!); naprotiv, on otkriva grijeh i osuđuje zlo. Duh po Kristu preobražava i opravdava. Slava službe Duha

nadilazi čak i slavu Mojsijevo blistavog lica na Sinaju. Sva služba mora biti usmjerena na Isusa Krista kako bi privukla ljude u život, Kristovu pravednost i slavu (dalje razrađeno u 2. Korinćanima 3,18). Strategija bez Duha je samo buka.

3. Emotivna iskrenost: Odlomci u 2. Korinćanima 6,11-13 i 2. Korinćanima 7,2-4 otkrivaju jedan od emotivno najbogatijih i pastoralno najranjivijih trenutaka u Pavlovim poslanicama. Pavao počinje ovaj dio osobnim, gotovo intimnim pozivom: “Naša su srca širom otvorena.” (2. Korinćanima 6,11 — Suvremeni hrvatski prijevod) Pavao nije ni rezerviran ni manipulativan — on komunicira s vjernicima otvoreno, jasno, emotivno iskreno.

Njegovo “širom otvoreno srce” odražava duboku ljubav, iako je odnos bio narušen. U gradu poput Korinta, gdje su se odnosi često zasnivali na koristi, a javni ugled imao veliku važnost, Pavlova neposredna otvorenost bila je neuobičajena za tadašnju kulturu. On nije izvodio predstavu; on je ogolio svoju dušu. On čezne za uzajamnom ljubavlju ne kao za nečim što je dužnost, već kao za nečim što je odlika istinskog zajedništva u Isusu Kristu.

Pavao pokazuje da autentična kršćanska služba nije jednostrana. Ona podrazumijeva uvođenje drugih u zajedništvo, a ne samo njihovo poučavanje. Autentična kršćanska služba također stvara prostor za uzajamno povjerenje, a ne samo za hijerarhiju vođenja “odozgo prema dolje”. Ona se izlaže opasnosti od odbacivanja, znajući da ljubav ponekad ostaje neuzvrćena. Emotivno izražavanje za Pavla nije značilo slabost — to je bila ljubav oblikovana Evanđeljem.

4. Moralni integritet: Središnja nit u njegovom viđenju autentične službe moralni je integritet. Oni koji služe nisu samo glasnici Evanđelja — oni ga trebaju i utjeloviti. Njihov život treba odražavati svetost Boga kojega objavljuju. Cjelokupna služba mora biti ukorijenjena u istini i iskrenosti (2. Korinćanima 4,2). tu nema mjesta za manipulaciju, skrivene motive ili razvodnjeni nauk.

Moralni integritet znači živjeti dosljedno, u javnosti i privatno. Oni koji služe trebaju izbjegavati ustupke, pogotovo kada se suočavaju s pritiskom. Svetost nije savršenstvo. Naprotiv, to je dosljednost (2. Korinćanima 6,3).

Opomena iz 2. Korinćanima 6,14 često se primjenjuje široko, ali njezin kontekst izravno se odnosi na poziv da služba bude odvojena. Ne radi se tu o izoliranosti od svijeta, već o životu koji je odvojen — primjetno različit od vrijednosti ovoga svijeta. Pavao ne zagovara osuđivački stav, već poziva na potpunu odanost Bogu umjesto svjetovnim sustavima vrijednosti. Pavao naglašava da se poruka ne može odvojiti od glasnika.

Moralni integritet nije stvar izbora — on je bitan za stjecanje povjerenja, kao i za silu i plodnost u službi.

5. Pomirenje u odnosima: Jedan od najljepših i često zanemarenih aspekata autentične službe jest posvećenost pomirenju u odnosima. Služba nije samo javno iznošenje istine — to je i obnavljanje narušenih odnosa između Boga i ljudskog roda, kao i između samih ljudi.

Pavlovo srce u Drugoj poslanici Korinćanima duboko je usmjereno na odnose. U srži njegove poruke je služba pomirenja (2. Korinćanima 5,18). Evanđelje nije samo poruka o opraštanju — ono omogućuje i obnovu odnosa između grešnog ljudskog roda i svetog Boga. Sada je svakom vjerniku povjerena ta ista misija. Služba koja utjelovljuje pomirenje uvijek će voditi ljude natrag k Božjem srcu (2. Korinćanima 5,20).

Pavao preklinje Korinćane da odgovore sada — ne samo na poziv Evanđelja, već i na milost pomirenja (2. Korinćanima 6,2). Ovdje se naglašava božanska hitnost. Obnova nije nešto što treba odgađati. Svaka odgoda samo pogoršava situaciju. Pomirenje nije samo emocionalno — ono je i misijsko. Pomiren narod odražava srce Boga koji miri.

TREĆI DIO: Primjena

Dok razmatrate 2. Korinćanima 3-7, porazgovarajte o sljedećim pitanjima u vašem razredu:

U kojim se područjima svojeg života osjećate slabim ili slomljenim, i kako bi Bog mogao upotrijebiti ta mjesta da bi pokazao svoju snagu?

Pokušavate li sakriti svoje borbe u službi, ili ih koristite da njima svjedočite o Božjoj milosti? Objasnite.

Kako izgleda integritet u kulturi koja često više cijeni vanjsku sliku nego autentičnost?

Kako se možemo sačuvati od pravljenja kompromisa sa svjetovnim vrijednostima u našem svakidašnjem životu i u vodstvu?

Čemu nas Pavlov primjer uči o rješavanju narušenih odnosa u službi?

Zašto je pomirenje toliko ključno u Evanđelju? Kako bi to trebalo utjecati na naš pristup rješavanju sukoba?

Kako istina i milost mogu djelovati zajedno u ozdravljenju međuljudskih odnosa?

Kršćansko upravljanje i misija

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 2. Korinćanima 8,9.

Središte proučavanja: 2. Korinćanima 8—9.

Uvod

Mlada poduzetnica Maja osnovala je malu tehnološku tvrtku usredotočenu na zdravlje zajednice. Njezin tim bio je malobrojan, sredstva su bila ograničena, a budućnost neizvjesna, ali su duboko vjerovali u svoju misiju.

Tijekom njihovog prvog profitabilnog tromjesečja, umjesto da sve ponovno uloži u rast kao što to čini većina novih malih tvrtki, Maja je predložila da doniraju jedan dio neprofitnoj organizaciji koja pomaže siromašnim školama da dobiju pristup sredstvima za mentalno zdravlje. Njezin tim bio je neodlučan. “Zar ne bismo trebali pričekati dok ne postanemo stabilniji?” upitao je jedan član.

Maja je odgovorila: “Ako dajemo samo onda kada je to lako, je li to velikodušnost? Učinimo nešto sa svrhom, a ne samo radi profita.”

Tvrtka je dala prilog. To nije bio veliki iznos, ali je bio značajan. Mjesecima poslije, ta donacija otvorila im je neočekivana vrata — nova partnerstva, medijsku pokrivenost, pa čak i jednog velikog investitora kojeg su privukle njihove vrijednosti.

Ova priča odražava bit osmog i devetog poglavlja Druge poslanice Korinćanima: velikodušnost se ne pokazuje u čekanju dok ne budete “spremni”; to je u pouzdanje u Boga, davanje od onoga što imate i promatranju kako On to umnožava za druge i za vas.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

Kršćansko upravljanje leži u srcu pouke za ovaj tjedan koja će se usredotočiti na tri važne teme u osmom i devetom poglavlju Druge poslanice Korinćanima:

Velikodušnost kao izraz Božje milosti. Makedonci su davali radošno usprkos nevoljama, pokazujući da pravo davanje dolazi iz srca, a ne iz izobilja (2. Korinćanima 8,1-5).

Krist, uzor velikodušnosti. On se odrekao svojeg bogatstva kako bi druge duhovno obogatio.

Financijsko poštenje je važno. Pavao postupa odgovorno u rukovanju priložima kako bi zaštitio sve uključene.

DRUGI DIO: Komentar

1. Kontekst: Korint kao trgovačko središte: Grad Korint bio je strateški smješten na prevlaci koja je povezivala kopnenu Grčku s Peloponezom. Roba iz Europe i Azije prolazila je kroz njega, čineći ga središtem trgovine i bogatstva. Grad su ponovno podigli Rimljani 44. godine i naselili ga oslobođenim robovima, kao i trgovcima i poduzetnicima, što je doprinijelo snažnom rimskom utjecaju i raznolikom gospodarskom okruženju. Jerome Murphy-O'Connor, teolog i stručnjak za Novi zavjet, primjećuje: "Prvi naseljenici bili su bivši robovi iz Grčke, Sirije, Judeje i Egipta kojima je sve bilo na raspolaganju. Počeli su tako što su pljačkali grobnice da bi preživjeli, ali je to mjesto imalo toliki gospodarski potencijal da se u idućih pedeset godina izvjestan broj građana obogatio." (Jerome Murphy-O'Connor, "Corinth", u *The New Interpreter's Dictionary of the Bible*, ur. K. Doob Sakenfeld, Nashville: Abingdon, 2006., sv. 1, str. 733)

Najčešće valute u Korintu bili su rimski novčići, osobito denar i sestercij, ali su se koristili i grčki novčići (poput drahme). Novčići su pravljeni od plemenitih metala (srebra, mjedi i povremeno zlata), a njihova vrijednost zasnivala se na težini i sadržaju metala. Trgovina je uključivala ne samo novčiće, već i sustave trampe i kredita, posebno u većim transakcijama ili između strana koje su imale povjerenja jedna u drugu. Neformalno bankarstvo bilo je uobičajeno: mjenjači novca i zajmodavci radili su na trgovima ili u hramovima, nudeći zajmove i razmjenu valuta. Kamatne stope mogle su biti visoke, a dug je mogao dovesti do ropstva, što je posebno vrijedilo za nižu klasu. Hramovi su ponekad funkcionirali kao financijski centri, gdje su ljudi deponirali novac ili dobivali zajmove.

Između bogatih i siromašnih u Korintu postojao je veliki jaz. Poznata poslovice, koju je citirao grčki geograf Strabon (a na nju se pozivao i rimski pjesnik Horacije), dobro sažima etiku Korinta tijekom ovog vremena: "Plovidba do Korinta nije za svakoga", što je značilo da su samo najčvršći opstajali u gradu (vidi: *The New Interpreter's Bible Dictionary*, sv. 1, str. 734).

Bogati trgovci i zemljoposjednici živjeli su u raskoši, dok su mnogi drugi — radnici, obrtnici i robovi — živjeli s mnogo manje sredstava. Rana crkva u Korintu vjerojatno je imala i bogate pokrovitelje i siromašnije članove, zbog čega su pitanja jednakosti i velikodušnosti (kao

u 2. Korinćanima 8-9) bila toliko važna. U grčko-rimskoj kulturi, davanje je često bilo povezano s čašću i reciprocitetom: čovjek je davao da bi stekao naklonost, a ne iz nesebične ljubavi. Pavlov poziv na požrtvovno davanje zasnovano na milosti u Drugoj poslanici Korinćanima bio je u oštroj suprotnosti s ovom prevladavajućom praksom. On je opominjao Korinćane da ne daju radi koristi ili zbog ugleda, već iz ljubavi, iz jednakosti i velikodušnosti slične Kristovoj.

2. Velikodušnost kao izraz Božje milosti: Pavao započinje s kršćanskim upravljanjem navodeći crkve u Makedoniji kao primjer velikodušnosti, najvjerojatnije misleći na zajednice u Filipima, Solunu i Bereji (2. Korinćanima 8,1-5). Izdašni darovi u ovim crkvama nisu bili rezultat velikodušnosti ili bogatstva članova. Umjesto toga, Pavao ukazuje na Božju milost koja djeluje u njima (2. Korinćanima 8,1). Čak i u teškim kušnjama i siromaštvu, oni su bili preplavljeni radošću i davali su veliko-dušno (2. Korinćanima 8,3-5).

Ovakav kontekst postavlja temelj za govor o velikodušnosti. Velikodušnost nije samo odluka koju treba donijeti, već je to odgovor na božansku milost. Makedonci nisu davali zato što su bili pod pritiskom ili zato što bi zahvaljujući davanju izgledali kao dobri kršćani. Njihovo davanje je bilo dragovoljno i radosno, podrazumijevalo je žrtvu i bilo potaknuto zahvalnošću i ljubavlju. Takva vrsta davanja nema smisla prema svjetovnim mjerilima — ona odražava srce promijenjeno i potaknuto milošću, a ne ekonomijom ili obvezom. Prava velikodušnost izvire iz života predanog Bogu. Kada su ljudi u potpunosti Njegovi, njihova materijalna sredstva prirodno slijede. Milost preusmjerava naše prioritete čineći davanje ne samo činom milosrđa, već činom obožavanja.

Pavao davanje naziva “milošću” — koristeći se istom riječju kada govori o duhovnim darovima i Božjoj nezasluženoj naklonosti (*karis*). On time poručuje da velikodušnost nije samo dužnost; to je duhovni čin za koji nas Bog osposobljava.

3. Krist, uzor velikodušnosti: Pavlov poziv vjernicima u Korintu zasnovan je na Kristovoj spremnosti da sebe preda za nas dok smo još bili otuđeni od Boga. Velikodušnost za kršćanina nije stvar bogatstva — to je stvar obožavanja. Ne radi se o krivici ili pritisku — radi se o milosti. Dok doživljavamo nezasluženu Božju velikodušnost u Isusu Kristu, pokrenuti smo da odražavamo tu milost dajući slobodno, rado-sno i požrtvovno.

Krist kao model velikodušnosti jedna je od najdubljih tema u osmom i devetom poglavlju Druge poslanice Korinćanima. Pavao ne poučava samo o davanju — on ga duboko ukorjenjuje u Evandelje. Središnji redak u 2. Korinćanima 8,9 kaže: “Ta, poznato vam je milosrđe Gospodina

našega Isusa Krista, kako je radi vas od bogataša postao siromah da vi postanete bogati njegovim siromaštvom.” Ovo je teološko uporište Pavlovog poziva.

“Od bogataša.” Ovaj izraz odnosi se na Kristovu pretpostojeću slavu — Njegovu božansku narav, vječnu zajednicu s Ocem i nebeska bogatstva.

“Postao je siromah.” Isus je ispraznio sebe ne samo tako što je postao čovjek, već i podnošenjem odbacivanja, patnje i, na kraju, križa (Filipljanima 2,6-8).

“Da vi postanete bogataši.” Zahvaljujući Njegovoj žrtvi, stječemo duhovna bogatstva: opraštanje, pravednost, posvojenje, vječni život.

Pavlov naglasak je jasan. Velikodušnost nije u novcu, već u nesebičnoj ljubavi. A nitko nije dao više od Isusa. Pavao ne manipulira Korinćanima da bi dali; on ih poziva da dopuste da njihova ljubav odražava Kristovu ljubav.

Prava velikodušnost dokaz je preobraženog srca, oblikovanog primjerom Isusove požrtvovne ljubavi. Dragovoljno i radosno davanje odražava Isusa Krista (2. Korinćanima 9,7). Baš kao što je Isus dao sebe spremno i radosno radi nas (Hebrejima 12,2), vjernici su pozvani da daju u istom duhu — ne zbog osjećaja krivnje, već s radošću iz milosrđa. Pavao podsjeća Korinćane da kada dajemo poput Krista, mi ne bivamo oštećeni, već nas Bog opskrbljuje svojom milošću. Isti onaj Bog koji nam je podario Isusa Krista, naš najveći dar, vjeran je da nam podari i ono što nam je potrebno da bismo bili velikodušni.

4. Financijsko poštenje je važno: Osim poziva na velikodušnost, Pavao je duboko zabrinut za upravljanje novcem koji je prikupljen za pomoć crkvi u Jeruzalemu koja se suočava s teškoćama. U 2. Korinćanima 8,18-21 on vrlo otvoreno objašnjava sustav financiranja: “S njime pak šaljem brata kojega s evanđelja slave sve crkve. Štoviše, crkve ga izabraše za našeg suputnika u ovom djelu darežljivosti kojemu služimo — na slavu samoga Gospodina i na našu želju kako bismo izbjegli da nas tko ne prekori zbog ovog obilja kojim raspolažemo. Doista, revno nastojimo oko dobra ne samo pred Gospodinom nego i pred ljudima.”

Pavao u 2. Korinćanima 8,18-21 dokazuje da su povjerenje i otvorenost dvije važne vrijednosti u izgradnji Božjeg kraljevstva. Ove dvije osobine osiguravaju da se sve radi na način koji je iznad svakog prigovora. Štoviše, one pokazuju odgovornost pred Bogom i ljudima, i, na kraju, štite misiju — pa i samog Pavla — od bilo kakve sumnje u zloupotrebu.

Pavlovo ponašanje primjer je poštenja. Pavao ne čeka da se pojave pitanja; on gradi povjerenje od samog početka. Pavao bira više ljudi s dokazanim karakterom da nadgledaju prikupljanje darova. Oni nisu samo

kvalificirani — oni su poznati po svojem poštenju i posvećenosti Evanđelju. Njihov karakter gradi povjerenje u sam proces i omogućuje dijeljenje odgovornosti. U Pavlovim očima upravljanje novcem — pogotovo novcem danim za Božje djelo — nije neki usputni zadatak. To je sveta odgovornost. Božjim sredstvima mora se upravljati na način koji Njega proslavlja. Poštenje u financijama nije samo izbjegavanje prijevare; radi se o očuvanju ugleda Evanđelja i izgradnji povjerenja u zajednici.

Jedan od ključnih razloga zašto ljudi oklijevaju davati jest nedostatak povjerenja — plaše se da bi njihov novac mogao biti zloupotrijebljen. Pavao se izravno bavi ovim strahom. Ističući otvorenost i odgovornost, on krči put većoj velikodušnosti, jer ljudi mogu davati s povjerenjem.

Pavao razumije da financijsko poštenje nije samo stvar osobne savjesti (2. Korinćanima 8,21), već stvar javnog svjedočanstva.

TREĆI DIO: Primjena

Porazgovarajte sa svojim razredom o sljedećim pitanjima dok razmatrate osmo i deveto poglavlje Druge poslanice Korinćanima u svjetlu pouke za ovaj tjedan. Pitanja u nastavku trebaju potaknuti na osobno promišljanje, razmjenu mišljenja unutar razreda i praktičnu primjenu, usredotočujući se na ključne pojmove milosti, velikodušnosti, financijskog poštenja i davanja po ugledu na Isusa Krista.

Pavao kaže da je davanje “milosrđe”. Kako ovo shvaćanje mijenja način na koji razmišljamo o velikodušnosti?

Koji su razlozi zbog kojih oklijevamo davati, čak i kada to možemo?

Kako u vlastitom životu pravite ravnotežu između mudrog upravljanja materijalnim sredstvima i velikodušnog davanja?

Pročitajte 2. Korinćanima 9,6.7. Što znači “radosno davati”, i kako možemo njegovati takvo srce?

Što Pavao misli kad kaže da “Bog ljubi vesela darivaoca”? Zašto je stav bitan prilikom davanja?

Koji praktični korak koji možete poduzeti ovoga tjedna kako biste dali na način koji odražava Božju milost?

Suočavanje s lažnim učiteljima

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 2. Korinćanima 10,4.

Središte proučavanja: 2. Korinćanima 10—12.

Uvod

Zamislite da planinarite na nepoznatim planinama s prijateljima. Teren je nepristupačan, magla gusta, a vi niste sigurni kamo vodi staza. Odjednom se pojavljuje samouvjeren čovjek. Odjeven je kao čuvar parka, ima radijski prijamnik, pa čak nosi i kartu. Kaže vam: “Vi idete pogrešnim putem. Pratite mene — ja znam prečac.”

Laknulo im je i skupina kreće za njim. On hoda autoritativno, priča o prošlim spašavanjima i čini se da poznaje svaki uspon i zavoj. Ali nakon nekih sat vremena, staza postaje uža, opasnija i ništa ne izgleda kako treba. Netko provjerava svoju navigaciju i shvaća da vas vaš vodič ne vodi u sigurnost. Vodi vas sve dublje u divljinu.

Svakako, djelovao je uvjerljivo. I zvučao je uvjerljivo. Ali on nije bio vodič — bio je prevarant. A posljedice su mogle biti smrtonosne.

Pavao se bavi istim problemom u 2. Korinćanima 10—12. U crkvu su se uvukli lažni učitelji predstavljajući se kao apostoli, govoreći s karizmom i autoritetom. Ali oni su propovijedali drugačijeg Isusa i odvodili su ljude od istine.

Pavlov odgovor nije samo pokušaj da obrani sebe, već da zaštiti crkvu od duhovne štete koju bi joj mogli nanijeti prevaranti, koji su izgledali i zvučali uvjerljivo, ali nisu bili ono za što su se predstavljali.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

Ovog tjedna bit će istaknute i razmatrane tri važne teme iz 2. Korinćanima 10—12 dok budemo razmišljali o tome kako se trebamo postaviti prema duhovnim prevarantima i lažnim učiteljima. Teme su sljedeće:

Obrana apostolskog autoriteta: Pavao počinje braniti svoju službu, odgovarajući na optužbe da je hrabar na riječima, ali slab na djelu (2. Korinćanima 10,1.2.10).

Opasnost od lažnih apostola: Pavao izražava zabrinutost zbog činjenice da je korinthska crkva zavedena na stranputicu, da je zastranila od čiste odanosti Isusu Kristu (2. Korinćanima 11,2.3).

Duhovno ratovanje: Pavao naglašava da njegovo oružje nije svjetovno već duhovno, “božanski jako za rušenje utvrda” (2. Korinćanima 10,4).

DRUGI DIO: Komentar

1. Kontekst: Javno govorništvo u Korintu u prvom stoljeću: U prvom stoljeću crkva u Korintu bila je mlada, šarolika zajednica u bogatom, nemoralnom i filozofski nastrojenom grčkom gradu. Kao velika luka, Korint je privlačio bujicu vjerskih ideja, učitelja i filozofija. U takvom okruženju bilo je uobičajeno da popularni grčki učitelji — pogotovo javni govornici, filozofi i sofisti — zarađuju za život naplaćujući bogatoj publici predavanja, privatne satove ili mentorstvo. Vrijednost učitelja često se mjerila njegovim honorarom; Protagora je skupo naplaćivao svoje usluge, a Izokrat je vodio elitnu školu u kojoj su učenici plaćali značajne svote za školarinu. Ugled je bio od presudne važnosti, te su učitelji poput Gorgije priređivali raskošne javne govore pred narodom da bi privukli učenike spremne da plate. Čak je i Dion Zlatousti kritizirao takve osobe rekavši: “Oni su kao glumci na pozornici, ne nastupaju radi istine, već radi srebra i aplauza.” (Orations, 32.11)

Retorička moć često se povezivala s muževnošću i muškom snagom. “Svaki čovjek koji je želio biti vođa u rimskom svijetu u prvom stoljeću bio bi podvrgnut gotovo neprekidnom ocjenjivanju svoje muževnosti od strane slušatelja i rivala.” (Jennifer Larson, “Paul’s Masculinity”, u *Journal of Biblical Literature*, sv. 123, br. 1 [2004.], str. 87)

U takvom okruženju Pavao se suočio s protivljenjem lažnih učitelja u Korintu. Ovi judeokršćanski misionari, koje je Pavao podrugljivo nazivao “nadapostolima” (2. Korinćanima 11,5; 12,11), napadali su Pavla zbog nedostatka govorničkih vještina, zbog njegovih patnji i odbijanja da naplaćuje svoje pouke — što ga je, prema grčkim mjerilima, činilo neuvjerljivim. Lažni učitelji propovijedali su legalističko evanđelje zasnovano na djelima, razmetali se duhovnim iskustvima i nosili pisma preporuke kako bi dobili bolju ocjenu. Njihov utjecaj ugrožavao je čistoću Evanđelja, potičući crkvu da sudi vodama prema vanjskom uspjehu, a ne prema poniznosti nalik na Kristovu. Pavao se namjerno suprotstavljao ovom utjecaju tako što je radio šatore (Djela 18,3) i propovijedao bez novčane naknade (2. Korinćanima 11,7-9), iako su neki to smatrali znakom slabosti. Pavao je podsjećao Korinćane da ih, za razliku od njega, ti lažni učitelji iskorištavaju (2. Korinćanima 11,20).

2. Obrana apostolskog autoriteta: U desetom i jedanaestom poglavlju Druge poslanice Korinćanima Pavao strastveno brani svoj apostolski autoritet i službu od kritika i lažnih učenja. U desetom poglavlju Druge poslanice Korinćanima, Pavao se osvrće na optužbu da su njegove “poslanice ... ozbiljne i stroge, ali je on, kad je prisutan, slabić, a riječ mu je bez vrijednosti” (2. Korinćanima 10,10), tvrdeći da njegov autoritet dolazi izravno od Isusa Krista, a ne od njegove snage ili mudrosti. On naglašava da njegovo hvaljenje nije potaknuto ohološću: “Mi se nećemo hvaliti neumjereno, već po mjeri mjerila koja nam je Bog dao kao mjeru da dopremo sve do vas.” (2. Korinćanima 10,13) Pavao objašnjava da se ne hvali onim što je izvan okvira njegove misije, niti se uspoređuje s drugima. Naprotiv, njegov autoritet dolazi od Božje volje, i svako priznanje koje dobije služi unapređenju Evanđelja u područjima koja mu je Bog dodijelio (2. Korinćanima 10,15.16). Iako ga neki mogu smatrati poniznim uživo, njegove poslanice odražavaju ozbiljnost njegove misije i on je spreman odlučno djelovati kada je to potrebno (2. Korinćanima 10,11).

U jedanaestom poglavlju Druge poslanice Korinćanima Pavao izražava “ljubomoru” (“revnost” — Šarić) prema Korinćanima — duboku, zaštitničku ljubav plašeći se da bi ih lažni apostoli mogli zvesti (2. Korinćanima 11,2.3). Ovi lažni apostoli maskiraju se u “sluge pravednosti” (2. Korinćanima 11,15). U stvarnosti, oni su opasni obmanjivači. Pavao upozorava da su takvi pojedinci poput Sotone koji se pretvara u “andela svjetla” (2. Korinćanima 11,14; u 2. Korinćanima 11,3 on je već spomenuo zmijinu prijevaru Eve), i njihov nauk izvrće istinu Evanđelja. On poziva Korinćane da budu budni i pronicavi, podsjećajući ih da je njegova služba utemeljena na poštenju i Kristovoj istini, što je u oštroj suprotnosti s lažima “prijevernih radnika” (2. Korinćanima 11,13).

3. Opasnost od lažnih apostola: U jedanaestom poglavlju Druge poslanice Korinćanima Pavao govori o opasnosti od lažnih apostola, naglašavajući pobožnu ljubomoru (revnost), izvrtanje istine Evanđelja i obmane duhovnih vođa. On počinje izražavanjem svoje duboke zabrinutosti za Korinćane strahujući da su oni zavedeni na stranputicu od iskrene odanosti Isusu Kristu (2. Korinćanima 11,2.3). Pavao upozorava na one koji propovijedaju drugačijeg Isusa ili drugačije Evanđelje, pozivajući Korinćane da ostanu vjerni nauku koji su prvobitno primili (2. Korinćanima 11,4).

On izravno proziva ove lažne apostole nazvavši ih “prijevanim radnicima” koji se maskiraju u istinske predstavnike Isusa Krista (2. Korinćanima 11,13), idući čak dotle da upozorava da se i sam Sotona može pojaviti kao “anđeo svjetla” (2. Korinćanima 11,14).

U oštroj suprotnosti, Pavao sarkastično preuzima ton svojih protivnika razotkrivajući njihovu bezumnost i hvaleći se vlastitim patnjama radi Krista (2. Korinćanima 11,21-30). Tako on razotkriva prevrtljivu narav ovih lažnih učitelja, pokazujući kako je njihova samohvala u oštroj suprotnosti s autentičnom žrtvom i slabošću koju Pavao dragovoljno prihvaća u svojoj službi. Nadalje, u dvanaestom poglavlju Druge poslanice Korinćanima Pavao iznosi viđenje Neba, ali to umanjuje ne želeći se hvaliti (2. Korinćanima 12,1-6). On govori o “trnu u tijelu” koji mu je dan da bi ga održao poniznim, pokazujući da se Božja sila u slabosti “savršeno očituje” (2. Korinćanima 12,7-10). Pavao podsjeća Korinćane da je pokazao znakove pravog apostola u strpljenju, znakovima, čudima i moćnim djelima (2. Korinćanima 12,12), suprotstavljajući svoje nesebične pobude pobudama lažnih učitelja. On izražava duboku želju da ih izgrađuje, a ne da im bude na teret, ističući svoju iskrenu brigu za crkvu i svoju posvećenost njihovom duhovnom blagostanju (2. Korinćanima 12,14-18).

4. Duhovno ratovanje: U 2. Korinćanima 10,4 Pavao naglašava da se bitka s kojom se suočava ne vodi svjetovnim oružjem, već duhovnim, koje je “božanski jako za rušenje utvrda”. Ovaj odlomak naglašava pojam duhovnog ratovanja, u kojem neprijatelj nije ljudski niti ovozemaljski, već je duhovne naravi — koji se očituje u silama tame i obmane koje nastoje potkopati istinu Evanđelja. Pavao ne misli na fizičke bitke ili zemaljske borbe, već na nevidljivu bitku u koju su vjernici uključeni dok nastoje živjeti prema Božjoj istini u svijetu punom suprotstavljenih ideologija i lažnih učenja. U 2. Korinćanima 11,13, Pavao skreće pozornost na lažne apostole i njihova učenja, opisujući ih kao “prijeverne radnike, koji se pretvaraju u Kristove apostole”, koji izvrću istinu Evanđelja i odvođe ljude na stranputicu. Utrde ovih lažnih učitelja Pavao nastoji porušiti. Njihovi lažni argumenti i učenja su poput tvrđava koje se protive Kristovoj istini i drže ljude u duhovnom ropstvu.

Izraz “božanski jako” u 2. Korinćanima 10,4 naglašava činjenicu da snaga ovog duhovnog oružja dolazi isključivo od Boga, i ono je učinkovito jer je u skladu s Njegovim božanskim autoritetom i svrhom. Pavlovo spominjanje uništavanja neprijateljskih utvrda odnosi se na raskrinkavanje duboko ukorijenjenih argumenata, ideologija i načina razmišljanja koji se protive Božjoj istini. U kontekstu njegove službe, takvo raskrinkavanje obuhvaća i suočavanje s lažnim apostolima i njihovim učenjima, koji propovijedaju “drugoga Isusa” i “drugo Evanđelje” (2. Korinćanima 11,4). Ovi lažni apostoli služe se manipulacijom i obmanom da potkopaju istinitu Kristovu poruku, a Pavao prepoznaje da takve laži stvaraju duhovne utvrde u umovima vjernika. Te utvrde su slikovite i predstavljaju

način razmišljanja i pogleda na svijet koji vode do duhovnog tlačenja i drže pojedince u ropstvu grijeha.

TREĆI DIO: Primjena

Porazgovarajte sa svojim razredom o pitanjima koja slijede, imajući na umu sve što smo naučili o 2. Korinćanima 10—12.

Pavao naziva davanje “milošću”. Kako ovo razumijevanje mijenja način na koji razmišljamo o velikodušnosti?

Navedite neke suvremene primjere “drugoga Isusa” ili “drugog Evanđelja” iz 2. Korinćanima 11,4. Kako možemo prepoznati da netko izvrće istinu?

U 2. Korinćanima 10,7.10 Korinćani su sudili Pavlu na osnovi vanjskog izgleda i govora. Zašto je opasno suditi o duhovnom autoritetu samo na osnovi karizme, izgleda ili govorničkih vještina?

Kako izgleda pravi duhovni autoritet prema Pavlu? Po čemu se on razlikuje od svjetovnog načina vođenja?

U 2. Korinćanima 10,3-5 Pavao govori o obaranju mudrovanja i zarobljavanju misli. Kako danas možemo aktivno čuvati svoj um i vjeru od lažnog nauka?

Zašto mislite da je Pavao odlučio istaknuti svoje patnje umjesto svojih duhovnih iskustava? Što nas njegova odluka uči o ocjenjivanju vođa?

Zašto ljudi ponekad trpe, ili čak obožavaju lažne učitelje? Što to čini lažni nauk tako privlačnim?

Jeste li se ikada susreli s lažnim učiteljem ili zavodljivim naukom? Što se tada dogodilo? Kako ste prepoznali jedno ili drugo, i što ste naučili iz tog iskustva?

Milost, ljubav i zajedništvo

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: 2. Korinćanima 13,13.

Središte proučavanja: 2. Korinćanima 13,11-13.

Uvod

Zamislite da se u zračnoj luci opraštate od bliskog prijatelja ili voljene osobe. Proveli ste značajno vrijeme zajedno — možda ste čak i doživjeli neke izazove. Dok vaš prijatelj ili voljena osoba upravo treba da proći kroz provjeru, on ili ona okreće se da kaže nešto, možda samo nekoliko riječi. Ali to je nešto što ćete pamtili dugo nakon što avion poleti.

Možda bi to bilo:

“Čuvaj se.”

“Nastavi raditi ono što voliš.”

“Ne zaboravi da vjerujem u tebe.”

Posljednje riječi ostaju u sjećanju. One mogu biti kratke, ali često prenose najdublje emocije, važne podsjetnike ili srž poruke koju govornik želi da zadržite.

Apostol Pavao često završava svoje poslanice u Novom zavjetu na sličan način. Nakon poglavlja ispunjenih poučavanjem, savjetima, obranom, ohrabrenjem i naukom, on se ne oprašta tek onako, usput. Njegove posljednje riječi napisane su s jasnom namjerom i često su to sažete izjave o milosti, ljubavi i zajedništvu, što predstavlja bit Evandjelja i kršćanske zajednice.

Pavao ne završava svoje poslanice samo reda radi; on blagoslivlja, ponovno potvrđuje i iznova usmjerava svoje čitatelje na ono što je najvažnije. Dakle, kada proučavamo završetke Pavlovih poslanica — posebno 2. Korinćanima 13,11-13 — mi ne čitamo samo učtive pozdrave. Mi čujemo odjek Pavlovih otkucaja srca i, što je možda još važnije, otkucaje srca samoga Boga.

Glavne teme pouke za ovaj tjedan

U pouci za ovaj tjedan usredotočit ćemo se na tri ključna pojma iz 2. Korinćanima 13,11-13 koji se mogu naći u Pavlovim zaključnim riječima korinćanskoj crkvi:

Milost je polazna točka. Ona je također Isusov dar.

Ljubav je pokretačka sila koja održava. Ljubav je također Božja narav.

Zajedništvo je ishod odnosa. Isto tako, zajedništvo je djelo Duha Svetoga, koje je bitno za zdravu kršćansku zajednicu.

DRUGI DIO: Komentar

1. Kontekst: Običaj pisanja poslanica: U doba nastanka Novog zavjeta, pisanje pisama bilo je uobičajeno i glavno sredstvo komunikacije, posebno u grčko-rimskom svijetu, gdje su ličnosti poput filozofa, učitelja i vođa često slale poslanice koje su slijedile uobičajenu strukturu pisanja poslanica: pozdrav, zahvaljivanje, tijelo poslanice i zaključak. Pavao je usvojio ovu strukturu, ali ju je ispunio dubokim teološkim i pastoralnim značenjem. On je obično diktirao svoja pisma pisaru (*amanuensis*) i zatim ih slao preko povjerljivih glasnika, kao što su bili Timotej ili Feba.

Pavlovi pozdravi često su spajali hebrejske i grčke običaje ("milost i mir"), a njegovi zaključci su bili više od opraštanja — oni su odražavali njegovu brigu, duhovne prioritete i odnos s primateljima. U 1. Korinćanima 16,19-24 Pavao završava pozdravima od drugih crkava, vlastitim potpisom kojim potvrđuje pismo, strogim upozorenjem za one koji ne vole Krista i srdačnim blagoslovom, posebno ističući milost i svoju neprestanu ljubav prema Korinćanima.

Nasuprot tome, 2. Korinćanima 13,11-13 završava nježnijim opomenama da budu radosni, da njeguju jedinstvo i mir, i snažnim blagoslovom od Trojedinog Boga: "Milost Gospodina Isusa Krista, ljubav Boga [Oca] i zajedništvo Duha Svetoga neka budu sa svima vama!" (2. Korinćanima 13,13) Ovi završeci prikazuju Pavlovu jedinstvenu mješavinu doktrine i osobne povezanosti, pretvarajući završne riječi svojih poslanica u trajna duhovna ohrabrenja, naglašavajući milost, ljubav i zajedništvo.

2. Milost je polazna točka: U 2. Korinćanima 13,11-13 Pavao zaključuje svoju poslanicu snažnim i teološki bogatim blagoslovom, posebno naglašavajući milost. On počinje blagoslov riječima "milost Gospodina Isusa Krista", ističući milost kao temeljni element kršćanskog života. Ova milost, izražena u Kristovom davanju sebe (kao što je viđeno u 2.

Korinćanima 8,9), omogućava obnovu, jedinstvo i mir unutar problematične korinćanske crkve.

Pavlova odluka da ne završi svoju Drugu poslanicu Korinćanima ukorom, već milošću, odražava njegovo duboko pastirsko srce, a tako on završava skoro sve svoje poslanice. Na primjer, poslanice Rimljanima (Rimljanima 16,20), Galaćanima (Galaćanima 6,18) i Filipljanima (Filipljanima 4,23) završavaju sličnim pozivima na trajnu prisutnost Kristove milosti koja podupire vjernike. U 2. Korinćanima 13,11-13 milost vodi u ljubav (od Boga Oca) i zajedništvo (po Duhu Svetome), tvoreći strukturu koja obuhvaća puni opseg božanskog odnosa. Za Pavla milost nije samo teološki pojam, već živa sila koja ujedinjuje vjernike s Bogom i jedne s drugima. Stoga je apostol dosljedno koristi kao posljednju riječ u svojim poslanicama kako bi podsjetio crkvu da milost spašava, održava i osnažuje kršćansku zajednicu.

3. Ljubav je pokretačka sila koja održava: Pavao završava svoju poslanicu (2. Korinćanima 13,11-13) pozivom na jedinstvo i mir, a kulminira jednim od najbogatijih blagoslova u Novom zavjetu. Središnja tema u ovom odlomku je ljubav, posebno kao izraz Božje naravi. U 2. Korinćanima 13,13 Pavao stavlja "ljubav Boga [Oca]" — kao ključni dio vjernikovog doživljaja Boga — uz milost i zajedništvo. Ova ljubav nije neki nejasni osjećaj, već sama srž Božjeg karaktera — izvor spasenja i života kršćanske zajednice. Ta ljubav podupire opomene u 2. Korinćanima 13,11, u kojima se vjernici ohrabruju da teže obnovi, da tješe jedni druge, da budu jedne misli i da žive u miru. Ove zapovijedi članovima crkve moguće su samo kada su članovi utemeljeni u samopožrtvovnoj, pomirujućoj ljubavi koja dolazi od Boga.

Pavao dosljedno naglašava ovu temu pomirenja na kraju svojih poslanica. U Rimljanima 15,30 on poziva crkvu "ljubavljju Duha" da se zajedno bore u molitvi, pokazujući da je ljubav pokretačka snaga, čak i u duhovnom radu.

Efežanima 6,23.24 Pavao završava riječima: "Mir braći i ljubav s vjerom od Boga Oca i Gospodina Isusa Krista", a zatim dodaje: "Milost sa svima koji ljube Gospodina našega Isusa Krista — u neraspadljivosti!" (Varaždinska Biblija) Ovdje je ljubav božanskog podrijetla, a ljudska po odgovoru — kao odraz Božje vlastite ljubavi podarene vjerniku. Slično tome, u 1. Solunjanima 3,12, Pavao se moli: "A vas neka Gospodin učini da rastete i obilujete u ljubavi jedan prema drugomu i prema svima, kako i mi obilujemo u ljubavi prema vama", ponovno povezujući ljubav s Božjim djelom i sa svjedočanstvom crkve.

U trinaestom poglavlju Druge poslanice Korinćanima, dakle, Pavao ne samo da se oprašta od vjernika, već on tu sažima cjelokupno Evanđelje.

“Ljubav Boga” izvor je “milosti Gospodina Isusa Krista” i “zajedništvo Duha Svetoga”. Samo u ovoj poslanici Pavao koristi formulu Trojedinog Boga “da bi istaknuo prepoznatljive uloge Božanstva u djelu spasenja” (“2 Corinthians”, u *Andrews Bible Commentary*, ur. Ángel Manuel Rodríguez et al., Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022., str. 1685). Ljubav je bitna osobina Boga koji seže k nama s milošću i ujedinjuje vjernike u zajedništvu. Završavajući svoju poslanicu ovim trostrukim blagoslovom, Pavao podsjeća Korinćane — koji su bili podijeljena i problematična crkva — da samo duboko iskustvo Božje ljubavi može obnoviti njihovo jedinstvo, poduprijeti ih u građenju mira i osnažiti njihovo zajedništvo.

4. Zajedništvo je ishod odnosa: Tema zajedništva naglašena je u 2. Korinćanima 13,13 kao ishod djelovanja Duha Svetoga. U ovom odlomku “zajedništvo” (*koinônia*) se odnosi na zajedničko djelovanje, duboku povezanost koja postoji ne samo između vjernika i Duha Svetoga, već i među samim vjericima, zbog prisutnosti Duha Svetoga koji ujedinjuje. Ovaj završni blagoslov sažima srž kršćanske zajednice: Duh Sveti stvara i održava jedinstvo i dubinu odnosa unutar crkve. Korinćanska zajednica, prethodno obilježena podjelama i suparništvom, sada je bila pozvana da iskusi pomirenje i sklad u zajedništvu koje je djelo Duha Svetoga.

Pavao se i na nekim drugim mjestima poziva na ovu temu jedinstva koje omogućava Duh Sveti. U Filipljanima 2,1.2 on ohrabruje svoje čitatelje: “Ako imate ohrabrenje u zajedništvu s Kristom, ako imate utjehu u njegovoj ljubavi, ako imate zajedništvo s Duhom, nježnost i suosjećajnost, učinite da moja radost bude potpuna — imajte istu misao i budite ujedinjeni u ljubavi jedni prema drugima, međusobno se slažite i stremite istome cilju.” (Suvremeni hrvatski prijevod) Slično tome, u Rimljanima 15,5.6, Pavao se moli: “I neka vam Bog, izvor te strpljivosti i utjehe, dadne da imate isti osjećaj jedan prema drugome po primjeru Krista Isusa, da jednostužno jednim ustima slavite Boga, Oca Gospodina našega Isusa Krista.” Sklad je ishod djelovanja Božjeg Duha u odnosima, koji potiče uzajamnu ljubav među vjericima i zajedničko bogoslužje.

U Galaćanima 5,22-26 Pavao opisuje rod Duha kao ljubav, mir i krotkost — vrline vezane za odnose koje su nužne za život zajednice. Dakle, u 2. Korinćanima 13,13 Pavao ne nudi samo opći ili uobičajeni oproštajni blagoslov; on izlaže viđenje onoga što Duh Sveti čini mogućim: pomirenu, milošću ispunjenu zajednicu punu ljubavi, povezanu u božanskom zajedništvu. “Milost, ljubav i zajednica nisu prirodene ljudskim bićima, ali one se ulijevaju u crkvu od Osoba Božanstva kao božanski darovi. To su bili darovi koji su mogli iscijeliti crkvu u Korintu i pripremiti

je za ostvarenje kršćanske nade prigodom povratka Gospodina Isusa Krista.” (“2 Corinthians”, u *Andrews Bible Commentary*, ur. Ángel Manuel Rodríguez et al., Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022., str. 1685)

TREĆI DIO: Primjena

Razgovarajte u vašem razredu o sljedećim pitanjima u svjetlu 2. Korinćanima 13,11-13:

U 2. Korinćanima 13,11 Pavao kaže: “Usavršujte se.” Što mislite, zašto Pavao uključuje ovaj cilj kao posljednju opomenu? Kako bi to moglo izgledati u vašim odnosima ili u crkvenoj zajednici?

Kako je moguće biti “iste misli” (1. Korinćanima 1,10) i “u miru sa svima” (Rimljanima 12,18) u crkvi (kao što je bila crkva u Korintu) koja je imala toliko mnogo sukoba (vidi 1. Korinćanima 1,10-13)?

Kakvu ulogu u njegovanju jedinstva u crkvi ima poniznost?

U 2. Korinćanima 13,12 vjernicima je rečeno da “pozdrave jedan drugoga svetim cjelovom”. Što bi danas moglo biti kulturološki prikladan način da se izrazi ova vrsta duhovne naklonosti i jedinstva?

Na koje ste načine nedavno primili Kristovu milost i kako to iskustvo može utjecati na način na koji reagirate na teške ljude ili situacije?

Postoje li odnosi u vašoj duhovnoj zajednici kojima je potrebno ozdravljenje ili jačanje? Ako postoje, koji su to odnosi? Što je još važnije, koje biste korake mogli poduzeti kako biste doprinijeli tom ishodu?

Pavao završava svoju poslanicu s radošću, utjehom i mirom. Koji vam je od ovih božanskih darova trenutačno najpotrebniji i kako ga možete naći u Božjoj prisutnosti?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zašto ljudi pišu pisma? Mogući je odgovor da imaju nešto reći. Tako je bilo i s apostolom Pavlom. Premda je imao tako mnogo za reći, nije se uvijek mogao naći licem u lice s onima s kojima je želio razgovarati.

Zato im je, umjesto toga, pisao poslanice — kao što su poslanice Korinćanima, koje sadrže neke od najdubljih biblijskih istina. Među njima su: “Jer ne držah zgodnim među vama išta drugo znati osim Isusa Krista, i to razapetoga.” (1. Korinćanima 2,2)

U Pavlovo vrijeme Korint je bio poznat po svojem bogatstvu i razvijenoj trgovini, a sve zahvaljujući luci, arhitekturi, brodogradnji i keramici. Taj grad bio je važno trgovačko središte.

Isus dolazi ubrzo. Ovo je vrijeme za veće jedinstvo u Kristu i veću otvorenost za Duha Svetoga nego ikada prije, za marljivu upotrebu duhovnih darova i mnogo dublje iskustvo s uskrslim Gospodinom. Vrijeme je za istinsku kršćansku službu.

www.adventisti.hr
www.znaci-vremena.com